

Activitat i Resultats

Gener-Desembre

2016

CaixaBank

Continguts

03	Dades rellevants
04	Informació clau del Grup
08	Evolució macroeconòmica
10	Resultats
22	Activitat
25	Gestió del risc
30	Liquiditat i estructura de finançament
32	Gestió del capital
34	Resultats per segment de negoci
38	L'acció de CaixaBank
40	Fets rellevants
44	Annexos
44	Informació sobre participades
44	Ratings
45	Glossari

Nota general: La informació financera d'aquest document no ha estat auditada i, per tant, és susceptible de possibles modificacions futures. El compte de pèrdues i guanys i el balanç consolidats a la conclusió dels exercicis 2016 i 2015 i els diferents desglossaments dels mateixos que es mostren en aquest informe financer es presenten amb criteris de gestió, però han estat elaborats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, NIIF) adoptades per la Unió Europea a través de reglaments comunitaris, d'acord amb el Reglament 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de juliol del 2002, i modificacions posteriors. En la seva preparació s'han pres en consideració la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, que constitueix l'adaptació de les NIIF adoptades per la Unió Europea al sector de les entitats de crèdit espanyoles, i les seves modificacions successives.

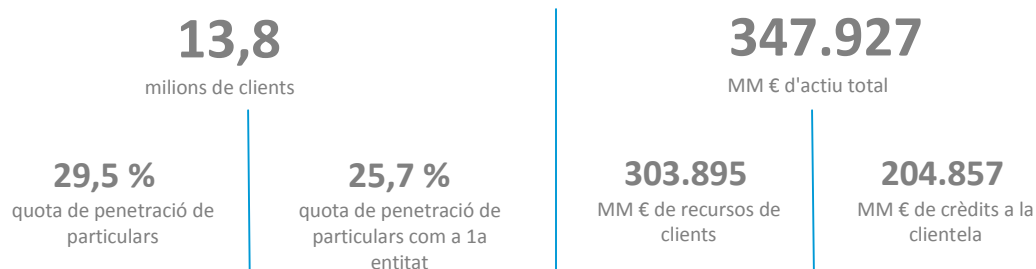
Aquest informe s'ha preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per CaixaBank, SA i per la resta d'entitats integrades al Grup, i inclou determinats ajustos i reclasseficacions amb objecte d'homogeneïtzar els principis i criteris seguits per les societats integrades amb els de CaixaBank. Les xifres es presenten en milions d'euros, llevat que s'indiqui explícitament la utilització d'una altra unitat monetària, i poden tenir dos formats: milions d'euros o MM €, indistintament.

Canvis normatius: Els formats de presentació del balanç i el compte de pèrdues i guanys s'han establert d'acord amb la Circular 5/2015 de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV). Les xifres corresponents de l'exercici 2015 i del primer trimestre del 2016 s'han tornat a expressar per raó del canvi als detalls introduïts a la Circular 5/2015 de la CNMV.

Pel que fa al compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2015 i del primer trimestre del 2016, i amb motiu de l'entrada en vigor de la Circular 5/2014 del Banc d'Espanya en el primer semestre del 2016, s'han reclassificat els resultats obtinguts en la compravenda de divises, que es deixen de presentar als epígrafs Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres i es presenten a l'epígraf Comissions netes. També per raó dels canvis introduïts per la Circular anterior, els resultats per les vendes de participacions estratègiques es deixen de presentar a l'epígraf Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres i es presenten a l'epígraf Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres.

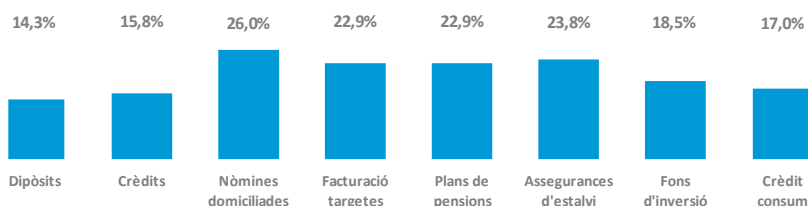
D'acord amb les Directrius sobre mesures alternatives del rendiment (MAR) publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny del 2015 (ESMA/2015/1057) s'adjunten als annexos les definicions de determinades mesures financeres alternatives i, si escau, la conciliació amb les partides corresponents dels estats financers del període corresponent.

Primer banc minorista a Espanya

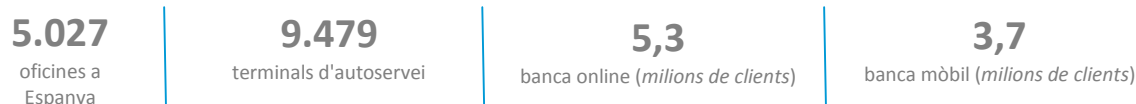

Fortalesa comercial

amb elevades quotes de mercat dels principals productes i serveis de banca minorista

Plataforma omnicanal

Mètriques de balanç sòlides

LIQUIDITAT

50.408

MM € d'actius líquids d'alta qualitat

160 %

liquidity coverage ratio

SOLVÈNCIA

12,4 %

CET1 *fully loaded*

13,2 %

CET1 regulatori

GESTIÓ DEL RISC

-2.346

MM € de saldos dubtosos en els últims dotze mesos

47 %

ràtio de cobertura de la morositat

6,9 %

ràtio de morositat

60 %

ràtio de cobertura d'adjudicats disponibles per a la venda

Rendibilitat i eficiència

+1.979

negoci bancari i assegurador

1.047

MM € de resultat atribuït al Grup (+28,6 % respecte del 2015)

+193

participacions

-1.125

activitat immobiliària non-core

51,0 %

eficiència sense despeses extraordinàries

5,6 %

ROTE

10,8 %

ROTE del negoci bancari i assegurador

Dades rellevants⁽¹⁾

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació		Variació
	2016	2015	interanual	4T16	trimestral
RESULTATS					
Marge d'interessos	4.157	4.353	(4,5%)	1.077	3,5%
Comissions netes	2.090	2.115	(1,2%)	544	1,6%
Marge brut	7.827	7.824	0,0%	1.888	(0,1%)
Despeses d'administració i amortització recurrents	(3.995)	(4.063)	(1,7%)	(998)	0,2%
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	3.832	3.761	1,9%	890	(0,4%)
Marge d'explotació	3.711	3.218	15,3%	890	15,1%
Resultat abans d'impostos	1.538	638	141,0%	224	(47,3%)
Resultat atribuït al Grup	1.047	814	28,6%	77	(76,9%)
BALANÇ					
Actiu Total	347.927	342.863	344.255	1,5%	1,1%
Patrimoni Net	23.556	23.555	25.205	0,0%	(6,5%)
Recursos de clients	303.895	299.673	296.599	1,4%	2,5%
Crèdit a la clientela, brut	204.857	205.100	206.437	(0,1%)	(0,8%)
EFICIÈNCIA I RENDIBILITAT (últims 12 mesos)					
Ràtio d'eficiència	52,6%	54,9%	58,9%	(2,3)	(6,3)
Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries	51,0%	53,3%	51,9%	(2,3)	(0,9)
ROE	4,5%	3,7%	3,4%	0,8	1,1
ROTE	5,6%	4,6%	4,3%	1,0	1,3
ROA	0,3%	0,3%	0,2%	0,0	0,1
RORWA	0,8%	0,6%	0,6%	0,2	0,2
GESTIÓ DEL RISC					
Dubtosos	14.754	15.199	17.100	(445)	(2.346)
Ràtio de morositat	6,9%	7,1%	7,9%	(0,2)	(1,0)
Ràtio de morositat expromotor	5,9%	6,0%	6,2%	(0,1)	(0,3)
Cost del risc ⁽²⁾	0,46%	0,42%	0,73%	0,04	(0,27)
Provisions per a insolvències	6.880	7.934	9.512	(1.054)	(2.632)
Cobertura de la morositat	47%	52%	56%	(5)	(9)
Adjudicats nets disponibles per a la venda	6.256	7.071	7.259	(815)	(1.003)
Cobertura d'immobles adjudicats disponibles per a la venda	60%	55%	55%	5	5
LIQUIDITAT					
Actius líquids d'alta qualitat	50.408	52.553	62.707	(2.145)	(12.299)
Loan to deposits	110,9%	109,3%	106,1%	1,6	4,8
Liquidity Coverage Ratio	160%	174%	172%	(14)	(12)
SOLVÈNCIA					
Common Equity Tier 1 (CET1)	13,2%	13,4%	12,9%	(0,2)	0,3
Capital Total	16,1%	16,6%	15,9%	(0,5)	0,2
Actius ponderats per risc (APRs)	134.953	135.922	143.312	(969)	(8.359)
Leverage Ratio	5,7%	6,0%	5,7%	(0,3)	0,0
Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded	12,4%	12,6%	11,6%	(0,2)	0,8
DADES PER ACCIÓ					
Cotització (€/acció)	3,140	2,249	3,214	0,891	(0,074)
Capitalització borsària	18.768	13.283	18.702	5.485	66
Valor teòric comptable (€/acció)	3,94	3,98	4,33	(0,04)	(0,39)
Valor teòric comptable tangible (€/acció)	3,26	3,30	3,47	(0,04)	(0,21)
Nombre d'accions en circulació excloent autocartera (milions)	5.977	5.906	5.819	71	158
Benefici net atribuït per acció (€/acció) (12 mesos)	0,18	0,14	0,14	0,04	0,04
Nombre mitjà d'accions excloent autocartera (milions) (12 mesos)	5.842	5.771	5.820	71	22
PER (Preu / Beneficis; vegades)	17,52	16,46	22,97	1,06	(5,45)
P/VC tangible (valor cotització s/ valor comptable tangible)	0,96	0,68	0,93	0,28	0,03
ACTIVITAT COMERCIAL I MITJANS (nombre)					
Clients (milions)	13,8	13,8	13,8	0,0	0,0
Empleats del Grup CaixaBank	32.403	32.315	32.242	88	161
Oficines a Espanya	5.027	5.089	5.211	(62)	(184)
les quals: Oficines retail	4.851	4.914	5.034	(63)	(183)
Terminals d'autoservei	9.479	9.476	9.631	3	(152)

(1) Vegeu la definició d'indicadors a 'Annexos - Glossari'.

(2) La ràtio del desembre del 2016 exclou l'alliberament de provisions realitzat en el quart trimestre del 2016.

Informació clau del Grup de l'exercici 2016

La nostra entitat

Lideratge

- CaixaBank **manté el lideratge** amb increment en les quotes de penetració¹: un 29,5 % dels particulars reben algun servei de la nostra entitat (+1,2 punts percentuals) i és el banc principal per a un 25,7 % (+1,7 punts percentuals).
- **Fortalesa comercial amb elevades quotes de mercat² en els principals productes i serveis minoristes.**
 - La quota de crèdits se situa en el 15,8 % i la de dipòsits assoleix el 14,3 %.
 - **Creixement sostingut de la quota de nòmines domiciliades**, indicador clau de vinculació dels clients, fins al 26,0 % (+107 punts bàsics).
 - En **fons d'inversió**, la quota de mercat assoleix el 18,5 % (+54 punts bàsics), i **CaixaBank és líder en partícips i patrimoni gestionat.**
 - **Lideratge en assegurances d'estalvi i plans de pensions amb increment de la quota de mercat**: +116 punts bàsics fins al 23,8 % i +139 punts bàsics fins al 22,9 %, respectivament.

Especialització i qualitat

- **Millor banc a Espanya 2016** per *Global Finance* per segon any consecutiu i per *The Banker*.
- **Millor entitat de banca privada a Espanya** per *Euromoney* en el rànquing Private Banking Survey 2016.
- **CaixaBank renova el Segell d'Excel·lència Europea EFQM 500.**
- CaixaBank Asset Management premiada per Fundclass com a millor gestora espanyola en la seva categoria.

Aproximació omnicanal i innovació

- Primera entitat en l'àmbit nacional i internacional en **penetració¹ de mercat en banca online, 32,4 %**, amb 5,3 milions de clients³.
- Banca mòbil amb 3,7 milions i un creixement del 16 % respecte del 2015.
- Xarxa més extensa amb 5.027 oficines (4.851 oficines minoristes) i 9.479 terminals d'autoservei.
- Primer emissor de targetes amb 15,2 milions en circulació (22,9 % quota² per facturació).
- Premi EFMA al **banc més innovador del món i millor banca privada en comunicació digital** per *The Banker*.
- Reconeixement de *The Banker* a l'entitat financera amb millor estratègia d'innovació del món i millor projecte tecnològic del món pel **lançament d'ImaginBank el 2016.**
- Primer premi **2016 European Mobile Banking Functionality Benchmark** per Forrester Research i **Best Mobile Banking** en els Retail Banker International Awards a l'entitat amb millor servei de banca mòbil de l'any.

CaixaBank és el banc principal per a un de cada quatre clients minoristes a Espanya

Propostes de valor amb especialització per segments de negoci

CaixaBank assumeix la innovació com un repte estratègic i és un tret diferencial de la seva cultura

(1) Quotes de penetració dels últims dotze mesos. Font: FRS Inmark. Penetració en banca online segons comScore MMX.

(2) Última informació disponible. Dades d'elaboració pròpia. Font: Banc d'Espanya, Seguretat Social, INVERCO, ICEA, ServiRed, 4B i Euro6000. Quota de crèdits corresponent al sector privat resident i quota de dipòsits (vista + termini).

(3) Clients amb almenys una transacció a través de la pàgina web de CaixaBank en els últims dos mesos (última informació disponible).

Model bancari sostenible i socialment responsable

- CaixaBank es consolida com un dels bancs més responsables del món:
 - Millora la seva posició en el **Dow Jones Sustainability Index** fins als 88 punts sobre 100 (+5 respecte de l'avaluació del 2015), i obté la màxima puntuació en àrees clau com l'estabilitat financera, la seguretat de la informació i l'estratègia en canvi climàtic.
 - Escollida **millor banca responsable a Europa per Euromoney**, la qual cosa reconeix el seu compromís amb el desenvolupament socioeconòmic de les persones i el territori.
- **Presència als índexs de sostenibilitat** Dow Jones Sustainability Index (DJSI), FTSE4Good, Ethibel Sustainability Index (ESI) Excellence Europe, MSCI Global Sustainability Indexes i Advanced Sustainable Performance Indices (ASPI).
- **L'estratègia de banca responsable** inclou una aposta ferma per la inclusió financera, la concessió de microcrèdits i el Programa d'Habitatge Social.

Activitat

- **Creixement dels recursos de clients del 2,5 %** durant l'any, fins als 303.895 milions d'euros (+1,4 % en el trimestre).
- **El crèdit a la clientela brut** assoleix els 204.857 milions d'euros, -0,8 % el 2016, i es manté estable (-0,1 %) en el quart trimestre. **La cartera sana creix un +0,4 % el 2016.**

Resultats

- El **resultat atribuït assoleix els 1.047 milions d'euros**, un 28,6 % més que el 2015.
- El **marge brut assoleix els 7.827 milions d'euros**, al mateix nivell que el 2015, en un entorn de tipus d'interès en mínims, volatilitat en els mercats i bon comportament dels ingressos per contractes d'assegurances i de participades.
- **Reducció de l'1,7 % de les despeses d'administració i amortització recurrents** després de l'esforç de racionalització i contenció dels costos.
- **Registre de costos extraordinaris** per valor de 121 milions d'euros, associats a l'acord laboral. El 2015, 543 milions d'euros per la integració de Barclays Bank, SAU i l'acord laboral.
- **Creixement del 15,3 % del marge d'explotació fins als 3.711 milions d'euros** (+1,9 % excloent-ne els costos extraordinaris).
- L'estimació de la cobertura per insolvències després del desenvolupament de models interns, consistents amb els criteris de la Circular 4/2016, redueix la necessitat de provisions de la cartera creditícia en 676 milions d'euros.

La millora dels indicadors de qualitat d'actiu i l'alliberament de fons per insolvències esmentat, juntament amb la cobertura d'altres riscos, redueix **les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions en un 57,5 %**. El cost del risc se situa en el 0,46 %, -27 punts bàsics el 2016¹.

- **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** inclou, principalment, els resultats per vendes d'actius i els sanejaments relacionats amb la cartera immobiliària. En l'evolució interanual destaquen les dotacions d'immobles adjudicats disponibles per a la venda per 656 milions d'euros després de l'aplicació de models interns, consistents amb el que preveu la Circular 4/2016, i aspectes singulars associats a l'adquisició de Barclays Bank, SAU el 2015.
- La **despesa per impost sobre societats** inclou, en el quart trimestre del 2016, el registre de -149 milions d'euros derivat de les modificacions introduïdes per la reforma fiscal aprovada pel Reial Decret Llei 3/2016, de 2 de desembre.
- El **resultat del negoci bancari i assegurador assoleix els 1.979 milions d'euros (+23,4 %)**, excloent-ne els negocis immobiliari *non-core* i de participades.

Actius totals de
347.927 milions
d'euros (+1,1 %)

Augment del
resultat atribuït al
Grup (+28,6 %)

Millora de la ràtio
d'eficiència sense
costos
extraordinaris,
51,0 % (-89 punts
bàsics)

(1) Exclou l'alliberament de provisions del quart trimestre del 2016.

Fortalesa del balanç

Gestió del risc

- **Reducció sostinguda dels saldos dubtosos** (-2.346 milions d'euros el 2016) i **disminució de la ràtio de morositat** fins al 6,9 % (5,9 % sense considerar el segment promotor), reflectint la millora de la qualitat de la cartera creditícia.

La ràtio de cobertura de la cartera dubtosa és del 47 %.

- **La cartera d'adjudicats nets disponibles per a la venda es redueix** fins als 6.256 milions d'euros (-1.003 milions d'euros el 2016, afectada pel reforç de les provisions). La ràtio de cobertura és del 60 %¹.

Reducció de les entrades en la cartera d'adjudicats i nivells de comercialització elevats, 1.809 milions d'euros (vendes i lloguers). Resultats positius en les vendes des del quart trimestre del 2015 (5 % sobre preu de venda el 2016).

Adjudicats nets destinats al lloguer per import de 3.078 milions d'euros, amb una ràtio d'ocupació del 91 %.

Liquiditat

- Estructura sòlida de finançament minorista amb una ràtio *loan to deposits* del 110,9 %.
- Els actius líquids d'alta qualitat se situen en 50.408 milions d'euros.
- *Liquidity coverage ratio* del 160 %, doblant el mínim requerit del 80 % a partir del 2017.

Solvència

- La **ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded se situa en el 12,4 %**, afectada en +98 punts bàsics després de la col·locació privada d'accions pròpies entre inversors qualificats² amb l'objectiu de reforçar la solvència en el marc de l'Oferta Pública d'Adquisició d'Accions sobre Banco BPI mencionada posteriorment.
- Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents el 2016, els nivells de solvència i apalancament regulatoris se situen en: **13,2 % la CET1, 16,1 % el capital total i 5,7 % la leverage ratio**.

Oferta pública d'adquisició sobre Banco BPI

- El 18 d'abril del 2016, CaixaBank va anunciar la decisió del seu Consell d'Administració de llançar una oferta pública d'adquisició voluntària (OPA) sobre Banco BPI (BPI). El preu en metàl·lic es va fixar en 1,113 euros per acció i es va condicionar a l'eliminació del límit de drets de vot de Banco BPI, a l'assoliment de més del 50 % del capital de BPI i a l'obtenció de les autoritzacions regulatòries aplicables. El preu de l'OPA era equivalent a la mitjana ponderada per volum del preu de cotització de l'acció de BPI en els sis mesos anteriors a l'anunci.

La Junta General Extraordinària d'accionistes de BPI va aprovar el 21 de setembre del 2016 l'eliminació del límit de vots. Amb motiu d'aquesta eliminació i pel fet de tenir CaixaBank en aquell moment una participació superior al 33,3 % del capital social de BPI, la Comissão do Mercado de Valores Mobiliários de Portugal (CMVM) va acordar el cessament de la dispensa d'OPA obligatòria atorgada a CaixaBank el 2012, de manera que CaixaBank es va veure obligada al llançament d'una OPA obligatòria. Com a conseqüència, l'OPA sobre BPI anunciada amb caràcter de voluntària va passar a ser una OPA de caràcter obligatori i el preu per acció es va incrementar fins als 1,134 euros, equivalent a la mitjana ponderada per volum del preu de cotització de l'acció de BPI en els sis mesos anteriors al 21 de setembre del 2016.

Millora sostinguda dels indicadors de qualitat de l'actiu

(1) Quocient del sanejament del préstec en l'adjudicació més les provisions comptables registrades posteriorment, entre el deute cancel·lat en l'adjudicació.

La cobertura considerant les provisions comptables sobre el valor comptable brut és del 50 %.

(2) Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'.

El 22 de setembre del 2016, amb la finalitat de reforçar la ràtio de capital regulatòria de CaixaBank en el marc de l'OPA esmentada i tenint en compte l'objectiu de capital fixat al pla estratègic vigent (ràtio de capital de nivell 1 ordinari CET1 *fully loaded* d'entre l'11 % i el 12 %), es van establir els termes d'una venda d'accions pròpies, equivalents al 9,9 % del capital social de CaixaBank, per 1.322 milions d'euros a través d'una col·locació privada entre inversors qualificats.

El 5 de gener del 2017 BPI va formalitzar la venda del 2 % de la seva participació a BFA a la companyia Unitel, SA, que va passar a ostentar el 51,9 % del capital social de BFA —reduint la seva participació fins al 48,1 %— i hi va celebrar un nou acord de socis respecte de BFA. Aquesta operació havia estat aprovada prèviament per la Junta General Extraordinària de BPI el 13 de desembre del 2016. Aquesta operació farà possible la desconsolidació de BFA del balanç consolidat de BPI i, com a conseqüència, permetrà de resoldre la situació d'excés de concentració de riscos derivada de la seva participació de control a BFA.

El 16 de gener del 2016 la CMVM ha registrat el prospecte de l'OPA obligatòria esmentada, el període d'acceptació de la qual finalitza el 7 de febrer del 2017.

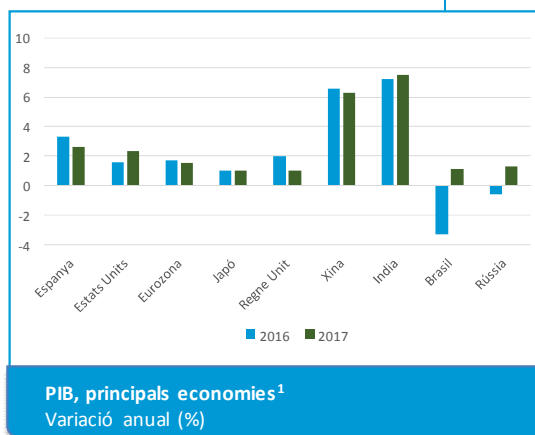
Evolució macroeconòmica

Escenari econòmic mundial i de mercats

El 2016 el creixement mundial es va situar en el 3,1 % en un context financer i polític complex i amb una successió d'episodis que van elevar notablement la incertesa i la volatilitat financer. En el primer trimestre de l'any, l'escenari va estar dominat pels dubtes al voltant de la política canviària xinesa i la caiguda del preu del petroli; en el segon, pel resultat favorable del Brexit, i, en l'últim tram de l'any, per la victòria de Donald Trump a les eleccions presidencials dels Estats Units. En el futur, CaixaBank Research espera que el creixement mundial se situï en el 3,4 % el 2017 i el 3,6 % el 2018, impulsat pel comerç internacional, la recuperació de les matèries primeres (que dona suport a la reactivació de molts dels emergents, però, al ser moderada, no carrega excessivament els importadors) i una situació de desequilibris macroeconòmics globalment més reduïts. La inflació, tot i que augmentarà lleugerament el 2017 a causa de l'increment de les cotitzacions de les matèries primeres, no s'allunyarà excessivament dels mínims històrics registrats el 2015-2016.

En aquest entorn, l'evolució raonablement positiva de l'economia mundial engloba situacions dispars per països. Entre els emergents, la Xina manté el rumb cap a una etapa de menor creixement, tot i que els dubtes sobre la situació del sector bancari, les contínues sortides de capitals i la bombolla immobiliària no permeten d'abaixar la guàrdia. Brasil continua en una situació de recessió greu acompanyada d'un escenari polític complicat, mentre que Rússia va començar a deixar enrere la recessió cap a la darrera de l'any. En altres emergents, com Turquia o Sud-àfrica, persisteixen desequilibris macroeconòmics que els situen en posició de vulnerabilitat exterior. D'altra banda, als Estats Units la combinació d'una situació de pràctica plena ocupació, un major progrés dels sous i la recuperació de la inflació suggeria que el 2016 la normalització monetària hauria d'haver avançat de forma clara. En canvi, atesos els xocs d'incertesa esmentats anteriorment, la Reserva Federal va augmentar el seu tipus de referència una única vegada i a la darrera de l'any. Amb vista al 2017, l'escenari estarà dominat per la incertesa al voltant de l'orientació de la nova Administració, encara que tot indica que Trump adoptarà una aplicació pragmàtica de la seva agenda. CaixaBank Research preveu un estímul fiscal amb un impacte moderat en creixement i inflació que reforçarà l'escenari d'augment de tipus de la Fed. Per acabar, el Japó continua encallat en una etapa de baix creixement malgrat els esforços per actuar mitjançant la política monetària sobre el creixement nominal.

L'any 2016 acaba amb el creixement mundial en suau acceleració

Es manté una incertesa notable sobre la concreció de les propostes de política econòmica de l'Administració Trump

Escenari econòmic europeu i espanyol

A l'eurozona, l'activitat econòmica va mantenir el 2016 una senda de recuperació gradual. Encara que el creixement no va ser extraordinàriament dinàmic, tampoc no va ser mediocre, ja que va créixer d'acord amb el seu potencial i, a més, en el context d'un xoc d'incertesa important, el del Brexit. Amb tot, les xifres corroboren que, fins a la data, el seu impacte econòmic real ha estat contingut i centrat al Regne Unit. L'expansió registrada s'ha degut sobre manera a suports temporals com l'abaratiment de les matèries primeres (respecte del 2015), la depreciació de l'euro o l'expansió quantitativa del BCE. En aquest sentit, cal recordar que el BCE va prendre mesures importants el 2016, entre les quals destaquen les adoptades al març (retallada de tipus, ampliació del programa de compres mensuals a 80.000 milions d'euros fins al març del 2017, inclusió de deute corporatiu en el programa de compres i noves subhastes bancàries de liquiditat) i al desembre, quan es va anunciar l'extensió del programa de compres fins al desembre del

Malgrat el xoc del Brexit, el 2016 l'eurozona va registrar una recuperació gradual del ritme de l'activitat econòmica

(1) Per a l'Índia, any fiscal.
Font: CaixaBank Research.

2017 i la disminució del volum de compres fins als 60.000 milions a partir de l'abril del 2017.

El creixement econòmic espanyol s'haurà situat en el 3,2 %, una xifra elevada i que se suma a un 2015 igualment positiu (creixement del 3,2 %). En aquesta trajectòria expansiva, el dinamisme de la demanda domèstica és degut, sobretot, a l'avançament del consum privat. La millora del mercat laboral (creació de prop de 500.000 llocs de treball el 2016, xifra similar a la del 2015) i de les condicions financeres continua recolzant la recuperació de la renda disponible de les llars, la qual cosa, al seu torn, permet de mantenir un bon ritme de creixement del consum i prosseguir amb el procés de desapalancament. Per la seva banda, s'ha reduït l'impuls de la inversió en béns d'equip, tot i que manté taxes d'avanç notables, mentre que la inversió en construcció avança gradualment.

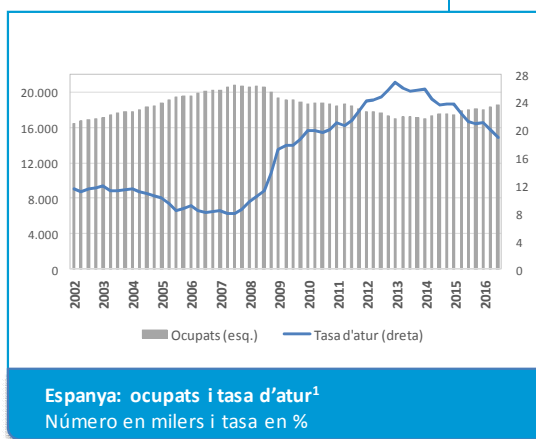
D'igual manera, el consum públic va mantenir un comportament expansiu el 2016. Tot i que això impulsa el creixement econòmic a curt termini, s'han de tenir en compte les conseqüències sobre el deute públic, que s'acosta al 100 % del PIB. La situació de les finances públiques, precisament, va ser tornada a avaluar per la Comissió Europea en constatar la notable desviació del dèficit públic el 2015 respecte de l'objectiu acordat. Al juliol, la Comissió va optar per no sancionar Espanya per aquest incompliment ja que el Govern va anunciar mesures d'ajust per complir els nous objectius de dèficit (del 4,6 % del PIB el 2016 i del 3,1 % el 2017), ajornant així dos anys la seva correcció.

Pel que fa als desequilibris macroeconòmics restants, destaquen la millora clara del sector exterior i la normalització gradual de la inflació. En aquest sentit, el saldo per compte corrent s'haurà situat a la darrera del 2016 al voltant del 2 % del PIB, una xifra positiva que supera l'1,4 % del 2015. L'ampliació del superàvit per compte corrent va ser deguda, fonamentalment, a l'abaratiment de la factura energètica i, en menor mesura, a la disminució del dèficit de la balança de rendes. Pel que fa a la inflació, després de situar-se reiteradament en terreny negatiu, es va començar a recuperar en el tram final del 2016 en desfer-se l'efecte esglaó de la caiguda del preu del petroli a la darrera del 2015.

Pel que fa a les perspectives per al 2017, a Europa es manté el focus d'incertesa de la negociació del Brexit. L'escenari que maneja CaixaBank Research és el d'un acord Regne Unit-UE que faciliti un accés raonable als seus mercats interiors respectius, però amb restriccions a la mobilitat de persones. En aquest context, el principal penalitzat per la situació serà el Regne Unit, el creixement del qual passarà del 2,0 % del 2016 a l'1,0 % el 2017 per l'efecte de la incertesa en la inversió i l'impacte de la depreciació de la lliura sobre la inflació i el poder adquisitiu de les famílies i les empreses. Tot i que a la resta de l'eurozona el Brexit tindrà un impacte molt més reduït, hi ha riscs polítics importants que es podrien materialitzar al voltant de les diverses cites electorals (Alemanya, França, Països Baixos i potser Itàlia). En definitiva, l'eurozona creixerà el 2017 un 1,5 %, una mica menys que el 2016, any en què va créixer un 1,7 %. Es tracta d'una desacceleració mínima, fruit de la menor empenta de factors conjunturals que el 2016 van ser importants, com el descens del petroli. Per a la inflació s'espera una major recuperació el 2017, recolzada en el creixement de la demanda interna i l'alça prevista del petroli. Amb tot, les xifres previstes (1,4 %) encara se situaran lluny de l'objectiu del 2 % del BCE. En vista d'això, el BCE va anunciar a la darrera del 2016 el prolongament del programa de compres a tot el 2017, tot i que amb un ritme una mica menor.

Pel que fa a l'economia espanyola, la previsió és que el 2017 el creixement econòmic se situï en el 2,6 %. Així, l'economia superarà el nivell de PIB que tenia el 2008, abans que comencés la recessió. A més, els factors de fons continuaran essent favorables. Concretament, tant la recuperació del crèdit bancari recolzada en la política monetària expansiva del BCE com la millora del sector immobiliari i l'impacte favorable de les reformes estructurals implementades continuaran afavorint el creixement.

El compromís amb el compliment dels nous objectius de dèficit reforçarà la confiança de la comunitat internacional en la capacitat de creixement de l'economia a llarg termini.

Espanya: ocupats i tasa d'atur¹
Número en milers i tasa en %

Recolzada per factors puntuals, l'economia espanyola registra el 2016 un ritme de creixement notable

(1) CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE (EPA).

Resultats

Compte de pèrdues i guanys

Evolució interanual

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació en %
	2016	2015	
Ingressos per interessos	6.753	8.372	(19,3)
Despeses per interessos	(2.596)	(4.019)	(35,4)
Marge d'interessos	4.157	4.353	(4,5)
Ingressos per dividends	199	203	(2,0)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	629	375	67,5
Comissions netes	2.090	2.115	(1,2)
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	848	863	(1,7)
Ingressos i despeses emparats en contractes d'assegurances o reassegurances	311	214	44,8
Altres ingressos i despeses d'explotació	(407)	(299)	36,1
Marge brut	7.827	7.824	0,0
Despeses d'administració i amortització recurrents	(3.995)	(4.063)	(1,7)
Despeses extraordinàries	(121)	(543)	(77,7)
Marge d'explotació	3.711	3.218	15,3
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	3.832	3.761	1,9
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(1.069)	(2.516)	(57,5)
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	(1.104)	(64)	
Resultat abans d'impostos	1.538	638	141,0
Impost sobre beneficis	(482)	181	
Resultat després d'impostos	1.056	819	28,9
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	9	5	101,6
Resultat atribuït al Grup	1.047	814	28,6

- El **marge d'interessos** se situa en els 4.157 milions d'euros (-4,5 % en la variació interanual), impactat essencialment pels fets següents:
 - Disminució del cost financer de l'estalvi minorista, especialment de l'estalvi a venciment, que redueix el seu cost des de l'1,01 % el 2015 fins al 0,53 % el 2016 (-48 punts bàsics). Així mateix, disminució del cost del finançament institucional per menor volum i tipus.
 - Evolució dels ingressos afectada per la reducció de la rendibilitat de la cartera creditícia d'acord amb la baixada dels tipus de mercat; l'impacte de l'eliminació, en la segona meitat del 2015, de les clàusules sòl dels préstecs hipotecaris a consumidors i el menor volum de la cartera ALCO de renda fixa.
- Els ingressos de la cartera de participades se situen en els 828 milions d'euros (+43,1 %), afectats per la major aportació de Repsol en comparació del 2015, quan va registrar provisions extraordinàries, i pels menors ingressos de The Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa, després de l'acord de permuta amb CriteríaCaixa.
- Contribució elevada dels **ingressos per comissions** (2.090 milions d'euros). En la seva evolució (-1,2 %) incideixen, entre d'altres, la volatilitat dels mercats especialment en el primer trimestre del 2016, la menor transaccionalitat i els majors ingressos d'operacions singulars registrats el 2015.
- Els **guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** se situen en 848 milions d'euros (-1,7 %), i el 2016 inclouen el resultat de l'operació de Visa Europe Ltd (165 milions d'euros).

- **Creixement sostingut dels ingressos emparats per contractes d'assegurances** (311 milions d'euros, +44,8 %), essencialment per l'increment de l'activitat comercial d'assegurances de vida risc.
- **Altres ingressos i despeses d'explotació** inclou, entre d'altres, la contribució al Fons Únic de Resolució¹ i al Fons de Garantia de Dipòsits. La seva evolució es veu afectada, entre d'altres, pel registre el 2015 de majors ingressos singulars.
- La fortalesa de la xarxa comercial en un entorn de tipus d'interès en mínims històrics permet situar el **marge brut** en 7.827 milions d'euros, mantenint el nivell de l'exercici anterior.
- Reducció de l'1,7 % de les **despeses d'administració i amortització recurrents**, després de la captura de sinergies i les mesures de reducció de costos.

Registre de 121 milions d'euros associats a l'acord laboral assolit en el tercer trimestre del 2016 per a l'optimització de la plantilla. El 2015, 543 milions d'euros de costos associats al procés d'integració de Barclays Bank, SAU i a l'acord laboral del 2015.

- **El marge d'explotació augmenta un 15,3 % fins als 3.711 milions d'euros** (+1,9 % exclouent-ne els costos extraordinaris). Millora de la **ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris**, que se situa en el 51,0 % (-89 punts bàsics durant l'any).
- **Reducció significativa de les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions (-57,5 %).**

Menors dotacions per a insolvències (-80,3 %) després de la contínua millora de la qualitat de l'actiu i l'alliberament de provisions en el quart trimestre (676 milions d'euros).

Altres dotacions a provisions (-18,4 %) inclou cobertures per a contingències futures i deteriorament d'actius financers. El 2016 inclou, entre d'altres, una provisió de 110 milions d'euros relativa a les clàusules sòl (addicional a la registrada el 2015 per 515 milions d'euros) i 160 milions d'euros associats a l'acord de prejubilacions assolit en el segon trimestre.

- L'epígraf **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** recull, entre d'altres, els resultats generats per la venda d'actius així com altres sanejaments, bàsicament immobiliaris. En el quart trimestre del 2016, registre de provisions per a immobles per import de 656 milions d'euros després de l'aplicació de models interns.

El 2015 incloïa la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU (602 milions d'euros) i el deteriorament d'actius per obsolescència associats a la integració (64 milions d'euros).

- En la **despesa per impost sobre societats**, pel que fa als ingressos de participades s'aplica el principi tributari que evita la doble imposició, amb un impacte rellevant en el primer trimestre del 2015 després del registre de la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU.

En el quart trimestre del 2016 inclou -149 milions d'euros derivats de les modificacions introduïdes per la reforma fiscal aprovada, que ha incorporat limitacions a la deducció de pèrdues en la transmissió de participacions.

- **El resultat atribuït** de l'exercici assoleix els **1.047 milions d'euros, un 28,6 % superior** al de l'exercici 2015.

(1) El gener del 2016 es van fusionar el Fons de Resolució Nacional (FRN) amb la resta de fons nacionals dels estats membres de l'eurozona en un Fons Únic de Resolució Europeu (FUR). Les aportacions corresponents a l'exercici 2016 i següents es realitzen a aquest fons europeu.

Evolució trimestral

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Ingressos per interessos	1.965	1.699	1.649	1.687	1.718
Despeses per interessos	(920)	(679)	(628)	(648)	(641)
Marge d'interessos	1.045	1.020	1.021	1.039	1.077
Ingressos per dividends	91	5	103	5	86
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	(127)	132	160	145	192
Comissions netes	515	488	522	536	544
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	151	268	325	125	130
Ingressos i despeses emparats en contractes d'assegurances o reassurances	61	64	76	74	97
Altres ingressos i despeses d'explotació	(268)	(55)	(80)	(34)	(238)
Marge brut	1.468	1.922	2.127	1.890	1.888
Despeses d'administració i amortització recurrents	(997)	(1.003)	(999)	(995)	(998)
Despeses extraordinàries				(121)	
Marge d'explotació	471	919	1.128	774	890
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	471	919	1.128	895	890
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(754)	(410)	(502)	(265)	108
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	16	(133)	(114)	(83)	(774)
Resultat abans d'impostos	(267)	376	512	426	224
Impost sobre beneficis	87	(101)	(142)	(90)	(149)
Resultat després d'impostos	(180)	275	370	336	75
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	2	2	5	4	(2)
Resultat atribuït al Grup	(182)	273	365	332	77

- **Augment del 3,5 % del marge d'interessos** fins als 1.077 milions d'euros, la qual cosa reflecteix essencialment la gestió del passiu minorista, amb disminució del volum i del cost de l'estalvi a venciment (-13 punts bàsics) i un +3,0 % respecte del mateix trimestre de l'any anterior.
- En els **ingressos de la cartera de participades** destaca el registre del dividend de Telefónica en el segon i quart trimestre. Impacte atribuït a provisions extraordinàries de Repsol en el quart trimestre del 2015.
- Fortalesa dels **ingressos per comissions** (544 milions d'euros en el quart trimestre del 2016, +1,6 % en el trimestre i +5,7 % respecte del mateix trimestre de l'any anterior). La seva evolució en el trimestre reflecteix els majors ingressos derivats de fons d'inversió i d'assegurances no vida.
- **Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres** per 130 milions d'euros (+6,1 %).
- **Creixement dels ingressos emparats per contractes d'assegurances** (+31,4 % en el trimestre i +57,6 % respecte del mateix trimestre de l'any anterior), que assoleixen els 97 milions d'euros després de la contínua activitat comercial i la finalització del contracte de reassurança sobre la cartera de vida risc individual de VidaCaixa formalitzat en el quart trimestre del 2012 (+20 milions d'euros).
- **Altres ingressos i despeses d'explotació** inclou en el segon trimestre del 2016 la contribució al Fons de Resolució Europeu (74 milions d'euros) i en el quart trimestre la contribució al Fons de Garantia de Dipòsits (187 milions d'euros). En l'últim trimestre del 2015 inclou, a més de la contribució al Fons de Garantia de Dipòsits, la corresponent al Fons de Resolució Nacional.
- Les **despeses d'administració i amortització recurrents** se situen en els 998 milions d'euros.
En el tercer trimestre del 2016, registre de 121 milions d'euros de costos extraordinaris associats a l'acord laboral assolit.
- El **marge d'explotació** assoleix els 890 milions d'euros (+15,1 % respecte del trimestre anterior, -0,4 % sense considerar els costos extraordinaris).
- En el quart trimestre, **menors pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions**, entre d'altres, com a conseqüència de l'alliberament de provisions esmentat. Així mateix, registre de la dotació addicional associada a les clàusules sòl.

- **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** recull el registre de les provisions immobiliàries en el quart trimestre. Majors resultats en la venda de la cartera d'actius adjudicats disponibles per a la venda en el quart trimestre.
- La **despesa per impost sobre societats** inclou, en l'últim trimestre del 2016, l'impacte de la reforma fiscal aprovada.
- El **resultat atribuït** en el quart trimestre del 2016 és de 77 milions d'euros.

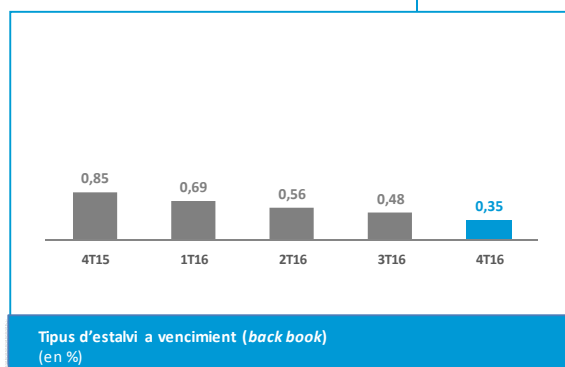
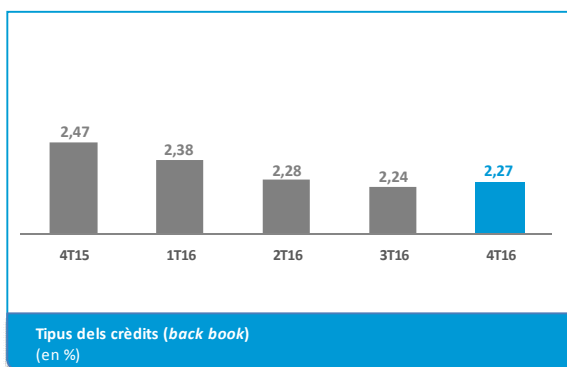
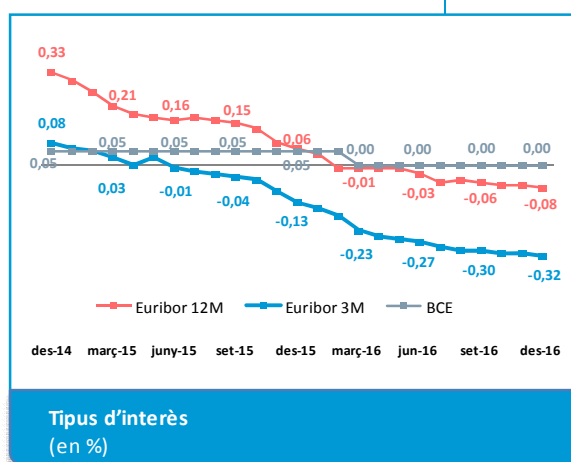
Rendibilitat sobre actius totals mitjans

Dades en % dels actius totals mitjans elevats a l'any	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Ingressos per interessos	2,28	2,01	1,96	1,97	2,02
Despeses per interessos	(1,07)	(0,81)	(0,75)	(0,75)	(0,75)
Marge d'interessos	1,21	1,20	1,21	1,22	1,27
Ingressos per dividends	0,11	0,01	0,12	0,01	0,10
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	(0,15)	0,16	0,19	0,17	0,23
Comissions netes	0,60	0,57	0,62	0,63	0,64
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	0,19	0,30	0,37	0,13	0,15
Ingressos i despeses emparats en contractes d'assegurances o reassurances	0,07	0,08	0,09	0,09	0,11
Altres ingressos i despeses d'explotació	(0,31)	(0,06)	(0,09)	(0,04)	(0,28)
Marge brut	1,72	2,26	2,51	2,21	2,22
Despeses d'administració i amortització recurrents	(1,17)	(1,18)	(1,18)	(1,16)	(1,17)
Despeses d'explotació extraordinàries	0,00	0,00	0,00	(0,14)	0,00
Marge d'explotació	0,55	1,08	1,33	0,91	1,05
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	0,55	1,08	1,33	1,05	1,05
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(0,88)	(0,48)	(0,59)	(0,31)	0,13
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	0,02	(0,16)	(0,13)	(0,10)	(0,91)
Resultat abans d'impostos	(0,31)	0,44	0,61	0,50	0,26
Impost sobre beneficis	0,10	(0,12)	(0,17)	(0,11)	(0,18)
Resultat després d'impostos	(0,21)	0,32	0,44	0,39	0,09
Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres	0,00	0,00	0,01	0,00	(0,00)
Resultat atribuït al Grup	(0,21)	0,32	0,43	0,39	0,09
<i>En milions d'euros:</i>					
<i>Actius totals mitjans nets</i>	<i>341.701</i>	<i>339.616</i>	<i>338.300</i>	<i>341.425</i>	<i>338.674</i>

Marge brut

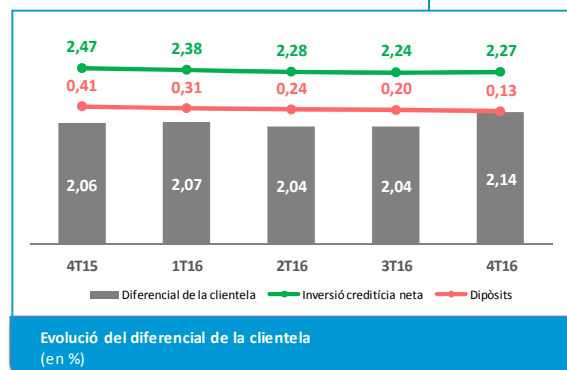
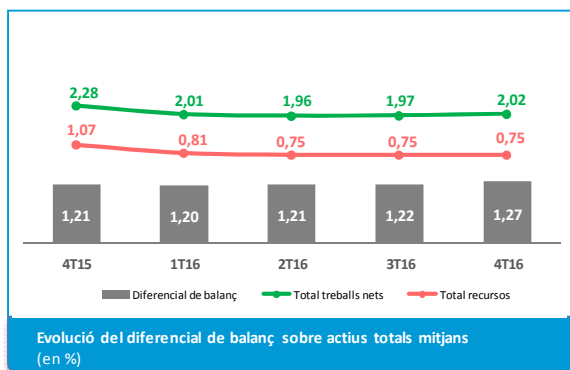
Marge d'interessos

- El **marge d'interessos se situa en els 4.157 milions d'euros** (-4,5 % en la variació interanual), en un entorn de tipus d'interès negatiu. La seva evolució reflecteix:
 - La gestió intensa de l'activitat minorista, amb una **forta reducció del cost de l'estalvi a venciment** i un menor volum i cost del finançament majorista i de bancs centrals.
 - **Disminució dels ingressos financers** de l'activitat creditícia per l'evolució a la baixa dels tipus d'interès, eliminació de les clàusules sòl dels préstecs hipotecaris a consumidors el 2015 i disminució dels ingressos de renda fixa com a conseqüència del menor volum i la reducció del tipus de la cartera.
- **Augment del marge d'interessos en el trimestre del 3,5 %** respecte del trimestre anterior, com a resultat de la reducció del cost dels dipòsits minoristes, especialment de l'estalvi a venciment.
- **Increment del rendiment de la cartera creditícia fins al 2,27 %**. En un entorn de tipus en reducció, el rendiment de la cartera incrementa 3 punts bàsics en el trimestre per l'aportació positiva dels fluxos comercials i altres impactes singulars que compensen l'impacte negatiu de les depreciacions (-2 punts bàsics en el crèdit hipotecari).
- El tipus de la nova producció de crèdits, excloent-ne el sector públic (3,13 %), disminueix lleugerament (-7 punts bàsics) en comparació del trimestre anterior pel major pes del finançament a empreses a tipus menors en el quart trimestre.
- **Reducció sostinguda del cost del passiu fruit de l'esforç comercial**. El cost de la cartera d'estalvi a venciment disminueix 13 punts bàsics fins al 0,35 %. Aquesta reducció és deguda al tipus de la nova producció del 0,03 % (-3 punts bàsics respecte del trimestre anterior), 32 punts bàsics inferior al de la cartera. El cost de l'estalvi a la vista es redueix 1 punt bàsic fins al 0,06 %.

- El **diferencial de la clientela** se situa en el 2,14 % en el quart trimestre, millorant 10 punts bàsics respecte del trimestre anterior per la reducció del cost dels dipòsits (-7 punts bàsics) i l'increment del rendiment dels crèdits (+3 punts bàsics).

- El diferencial de balanç augmenta en el quart trimestre fins a l'1,27 %. La ràtio d'ingressos financers sobre actius totals mitjans és del 2,02 % i la ràtio de costos financers sobre actius totals mitjans és del 0,75 %.

Evolució trimestral de rendiments i càrregues assimilades

En milions d'euros	1T16			2T16			3T16			4T16		
	S.mig	R/C	Tipus %	S.mig	R/C	Tipus %	S.mig	R/C	Tipus %	S.mig	R/C	Tipus %
Intermediaris financers ⁽¹⁾	13.573	5	0,13	12.688	7	0,22	10.790	35	1,29	9.851	38	1,52
Cartera de crèdits	(a) 191.931	1.137	2,38	192.332	1.092	2,28	192.632	1.084	2,24	192.579	1.097	2,27
Valors representatius de deute	23.837	161	2,71	23.071	122	2,13	22.986	104	1,80	23.618	96	1,62
Altres actius amb rendiment ⁽²⁾	44.707	394	3,55	46.779	425	3,65	49.643	458	3,67	48.777	480	3,92
Resta d'actius	65.568	2		63.430	3		65.374	6		63.849	7	
Total actius mitjos	(b) 339.616	1.699	2,01	338.300	1.649	1,96	341.425	1.687	1,97	338.674	1.718	2,02
Intermediaris financers ⁽¹⁾	36.083	(61)	0,68	32.854	(46)	0,56	38.367	(41)	0,42	40.036	(37)	0,37
Recursos de l'activitat minorista	(c) 172.366	(133)	0,31	177.263	(106)	0,24	173.048	(86)	0,20	169.558	(57)	0,13
Estalvi a la vista	112.287	(30)	0,11	119.379	(25)	0,09	120.321	(22)	0,07	125.313	(18)	0,06
Estalvi a venciment	60.079	(103)	0,69	57.884	(81)	0,56	52.728	(64)	0,48	44.245	(39)	0,35
Estalvi a termini	59.592	(103)	0,70	57.459	(81)	0,56	52.315	(64)	0,49	43.112	(39)	0,36
Cessió temporal d'actius i emprèstits retail	487		0,02	425		0,02	412		0,02	1.133		0,01
Emprèstits institucionals i valors negociables	32.694	(123)	1,51	29.288	(93)	1,28	28.663	(88)	1,22	27.926	(87)	1,24
Passius subordinats	4.407	(34)	3,13	4.366	(34)	3,11	4.263	(32)	3,01	4.119	(32)	3,07
Altres passius amb cost ⁽²⁾	47.132	(327)	2,79	49.134	(347)	2,84	52.720	(394)	2,98	52.367	(421)	3,20
Resta de passius	46.934	(1)		45.395	(2)		44.364	(7)		44.668	(7)	
Total recursos mitjos	(d) 339.616	(679)	0,81	338.300	(628)	0,75	341.425	(648)	0,75	338.674	(641)	0,75
Marge d'interessos		1,020		1,021		1,039		1,077		1,077		
Diferencial de la clientela (%)	(a-c)	2,07		2,04		2,04		2,14		2,14		
Diferencial de balanç (%)	(b-d)	1,20		1,21		1,22		1,27		1,27		

En milions d'euros	1T15			2T15			3T15			4T15		
	S.mig	R/C	Tipus %	S.mig	R/C	Tipus %	S.mig	R/C	Tipus %	S.mig	R/C	Tipus %
Intermediaris financers ⁽¹⁾	6.345	4	0,24	7.086	3	0,16	7.497	3	0,17	10.026	7	0,28
Cartera de crèdits	(a) 195.502	1.350	2,80	195.076	1.313	2,70	193.502	1.205	2,47	193.074	1.203	2,47
Valors representatius de deute	34.917	291	3,37	27.869	236	3,39	26.871	205	3,03	26.890	194	2,86
Altres actius amb rendiment ⁽²⁾	46.084	713	6,28	43.987	659	6,01	42.411	420	3,93	45.855	558	4,83
Resta d'actius	67.999	2		69.334	2		65.310	1		65.856	3	
Total actius mitjos	(b) 350.847	2.360	2,73	343.352	2.213	2,59	335.591	1.834	2,17	341.701	1.965	2,28
Intermediaris financers ⁽¹⁾	33.834	(57)	0,68	33.474	(57)	0,68	33.435	(53)	0,63	36.939	(61)	0,65
Recursos de l'activitat minorista	(c) 172.420	(272)	0,64	170.177	(219)	0,52	169.963	(186)	0,44	172.527	(178)	0,41
Estalvi a la vista	97.123	(47)	0,20	100.187	(41)	0,17	105.664	(39)	0,15	110.695	(45)	0,16
Estalvi a venciment	75.297	(225)	1,21	69.990	(178)	1,02	64.299	(147)	0,91	61.832	(133)	0,85
Estalvi a termini	72.251	(218)	1,22	67.963	(178)	1,05	63.562	(147)	0,91	61.378	(133)	0,86
Cessió temporal d'actius i emprèstits retail	3.046	(7)	0,95	2.027		0,02	737		0,34	454		0,14
Emprèstits institucionals i valors negociables	39.835	(203)	2,07	37.009	(169)	1,83	36.593	(160)	1,74	33.885	(148)	1,73
Passius subordinats	4.469	(34)	3,13	4.468	(35)	3,16	4.459	(36)	3,18	4.428	(35)	3,13
Altres passius amb cost ⁽²⁾	50.962	(653)	5,20	47.646	(599)	5,04	44.266	(359)	3,22	47.421	(496)	4,15
Resta de passius	49.327	(3)		50.578	(2)		46.875	(2)		46.501	(2)	
Total recursos mitjos	(d) 350.847	(1.222)	1,41	343.352	(1.081)	1,26	335.591	(796)	0,94	341.701	(920)	1,07
Marge d'interessos		1,138		1,132		1,038		1,045		1,045		
Diferencial de la clientela (%)	(a-c)	2,16		2,18		2,03		2,06		2,06		
Diferencial de balanç (%)	(b-d)	1,32		1,33		1,23		1,21		1,21		

(1) D'acord amb la normativa comptable, els ingressos derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen segons la seva naturalesa. La rúbrica d'intermediaris financers de l'actiu recull els interessos negatius dels saldos d'intermediaris financers del passiu, els més significatius dels quals són els ingressos del finançament TLTRO II, i passa contràriament amb la rúbrica d'intermediaris financers del passiu. Només el net entre ingressos i despeses de les dues rúbriques té significació econòmica.

(2) Els epígrafs "Altres actius amb rendiment" i "Altres passius amb cost" recullen, principalment, l'activitat asseguradora de vida estalvi del Grup. L'evolució del 2015 es va veure afectada, fruit de les condicions del mercat, pel trànsit de productes d'estalvi garantit a altres productes financers del Grup. Com a conseqüència d'aquests rescats es va produir un rendiment i un cost elevats d'aquests dos epígrafs, i es va mantenir estable l'aportació neta del negoci assegurador.

Comissions

- Els ingressos per comissions se situen en els **2.090 milions d'euros el 2016** (-1,2 %) en un context marcat per la volatilitat dels mercats a l'inici de l'exercici, que ha condicionat la seva evolució interanual.

Les **comissions bancàries, valors i altres** assoleixen els 1.320 milions d'euros (-5,0 %). Inclouen ingressos derivats d'operacions de valors, les comissions derivades de transaccionalitat, així com les de risc, gestió de dipòsits, mitjans de pagament i banca d'inversió.

L'evolució recull una menor transaccionalitat i comissions de risc així com el registre de majors ingressos per operacions singulars de banca d'inversió el 2015.

Les **comissions de fons d'inversió** se situen en els 403 milions d'euros (-4,8 %), amb impacte, entre d'altres, de l'esmentada volatilitat en els mercats.

Creixement de les **comissions per gestió de plans de pensions fins als 187 milions d'euros** (+12,7 %) amb augment del patrimoni gestionat a través d'una àmplia oferta de productes.

Les **comissions per comercialització d'assegurances de no vida** assoleixen els 180 milions d'euros. El seu creixement interanual (+32,6 %) és conseqüència de l'èxit de les campanyes comercials realitzades.

- En l'**evolució trimestral (+1,6 %)** destaca el creixement de les comissions de fons d'inversió i d'assegurances de no vida. Les comissions bancàries en el tercer trimestre incloïen majors ingressos d'operacions de banca d'inversió.

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Comissions bancàries, valors i altres	1.320	1.390	(70)	(5,0)
Fons d'inversió, carteres i sicav's	403	423	(20)	(4,8)
Plans de pensions	187	166	21	12,7
Comercialització d'assegurances no vida	180	136	44	32,6
Comissions netes	2.090	2.115	(25)	(1,2)

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Comissions bancàries, valors i altres	322	310	336	341	333
Fons d'inversió, carteres i sicav's	106	97	99	99	108
Plans de pensions	51	42	47	49	49
Comercialització d'assegurances no vida	36	39	40	47	54
Comissions netes	515	488	522	536	544

Ingressos de la cartera de participades

- Els **ingressos de la cartera de participades se situen en els 828 milions d'euros (+43,1 %)**. L'evolució interanual reflecteix, entre d'altres, els majors ingressos de Repsol després de provisions extraordinàries en el quart trimestre del 2015 i la menor contribució de The Bank of East Asia i Inbursa després de l'acord de permuta amb CriteriaCaixa.
- L'evolució trimestral està marcada pel registre del dividend de Telefónica i per l'impacte de l'evolució del negoci i les condicions de mercat en els resultats de les entitats consolidades pel mètode de la participació.

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Ingressos per dividends	199	203	(4)	(2,0)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	629	375	254	67,5
Ingressos de la cartera de participades	828	578	250	43,1

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Ingressos per dividends	91	5	103	5	86
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	(127)	132	160	145	192
Ingressos de la cartera de participades	(36)	137	263	150	278

Guany/pèrdues per actius i passius financers i altres

- Els **guany/pèrdues per actius i passius financers i altres se situen en 848 milions d'euros (-1,7 %)**. Inclouen en ambdós exercicis, principalment, la materialització de plusvàlues d'actius de renda fixa classificats com a actius financers disponibles per a la venda.

En el segon trimestre del 2016, registre d'una plusvàlua bruta de 165 milions d'euros després de la formalització de l'operació d'adquisició de Visa Europe Ltd. per part de Visa Inc.

Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances o reassegurança

- **Creixement sostingut** dels ingressos derivats de l'activitat d'assegurances de vida risc fins als 311 milions d'euros (+44,8 %), essencialment després de la intensa activitat comercial. El quart trimestre del 2016 recull ingressos per import de 20 milions d'euros derivats de la finalització del contracte de reassegurança sobre la cartera de vida risc individual de VidaCaixa.

Altres ingressos i despeses d'explotació

- **Altres ingressos i despeses d'explotació** inclou, entre d'altres, ingressos i càrregues de filials no immobiliàries. Així mateix, recull els ingressos per lloguers i les despeses per la gestió dels immobles adjudicats, entre les quals s'inclou l'impost de béns immobles que es registra en el primer trimestre de l'exercici.
- **L'evolució trimestral** el 2016 reflecteix el registre corresponent de les contribucions al Fons Únic de Resolució en el segon trimestre i al Fons de Garantia de Dipòsits en el quart trimestre. El 2015 aquest registre es va produir en el quart trimestre, 93 milions d'euros al Fons de Resolució Nacional i 185 milions d'euros de contribució al Fons de Garantia de Dipòsits.

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Contribució al FGD, FRN i FUR ¹	(261)	(278)	17	(6,0)
Altres productes i càrregues	(146)	(21)	(125)	
Altres ingressos i despeses d'explotació	(407)	(299)	(108)	36,1

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Contribució al FGD, FRN i FUR ¹	(278)		(74)		(187)
Altres productes i càrregues	10	(55)	(6)	(34)	(51)
Altres ingressos i despeses d'explotació	(268)	(55)	(80)	(34)	(238)

(1) El gener del 2016 es van fusionar el FRN amb la resta de Fons Nacionals dels Estats Membres de l'eurozona en un Fons Únic de Resolució Europeu (FUR). Les aportacions corresponents al segon trimestre del 2016 es realitzen a aquest fons europeu. En el quart trimestre del 2016 es fa aportació al Fons de Garantia de Dipòsits.

Marge d'explotació i despeses

- **Reducció de les despeses d'administració i amortització recurrents**, -1,7 % en la variació interanual, després del continu esforç de racionalització i contenció de costos, la captura de sinergies després de la integració de Barclays Bank, SAU i estalvis derivats de les prejubilacions i els acords laborals per a l'optimització de la plantilla.
- Registre de despeses extraordinàries de 121 i 543 milions d'euros el 2016 i 2015¹, respectivament.
- El **marge d'explotació assoleix els 3.711 milions d'euros** (+15,3 % en la variació interanual, +1,9 % sense considerar les despeses extraordinàries).

La **ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris** es redueix 89 punts bàsics el 2016, fins al 51,0 %.

La gestió de l'eficiència com un element estratègic clau

(1) El 2015 es registren 259 milions d'euros associats a la integració de Barclays Bank, SAU i 284 milions d'euros relacionats amb l'acord laboral.

Despeses d'administració i amortitzacions

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	en %
Despeses de personal	(2.624)	(2.705)	81	(3,0)
Despeses generals	(1.000)	(996)	(4)	0,4
Despeses d'administració	(3.624)	(3.701)	77	(2,1)
Amortitzacions	(371)	(362)	(9)	2,5
Despeses d'administració i amortització recurrents	(3.995)	(4.063)	68	(1,7)
Total despeses extraordinàries	(121)	(543)	422	(77,7)
Total despeses d'administració i amortitzacions	(4.116)	(4.606)	490	(10,6)

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Despeses de personal	(665)	(666)	(660)	(653)	(645)
Despeses generals	(248)	(248)	(246)	(249)	(257)
Despeses d'administració	(913)	(914)	(906)	(902)	(902)
Amortitzacions	(84)	(89)	(93)	(93)	(96)
Despeses d'administració i amortització recurrents	(997)	(1.003)	(999)	(995)	(998)
Despeses extraordinàries				(121)	
Total despeses d'administració i amortitzacions	(997)	(1.003)	(999)	(1.116)	(998)

Marge d'explotació

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	en %
Marge brut	7.827	7.824	3	0,0
Despeses d'administració i amortització recurrents	(3.995)	(4.063)	68	(1,7)
Despeses extraordinàries	(121)	(543)	422	(77,7)
Marge d'explotació	3.711	3.218	493	15,3
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	3.832	3.761	71	1,9

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Marge brut	1.468	1.922	2.127	1.890	1.888
Despeses d'administració i amortització recurrents	(997)	(1.003)	(999)	(995)	(998)
Despeses extraordinàries				(121)	
Marge d'explotació	471	919	1.128	774	890
Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries (%) (últims 12 mesos) ²	51,9	51,7	54,2	53,3	51,0
Ràtio d'eficiència (%) (últims 12 mesos) ²	58,9	55,6	54,2	54,9	52,6

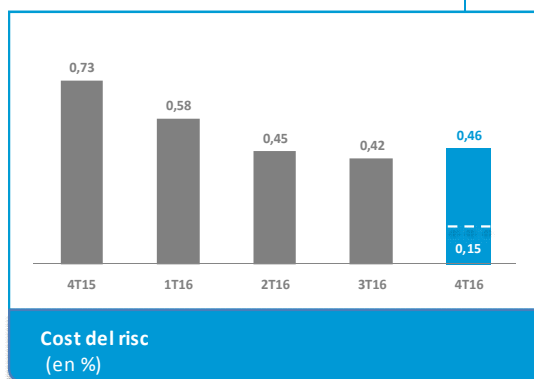
(2) Les ràtios d'eficiència del segon i tercer trimestre del 2016 exclouen la contribució al Fons de Resolució Nacional del quart trimestre del 2015 (93 milions d'euros) a l'efectes d'evitar la duplictat amb la contribució al Fons Únic de Resolució del segon trimestre del 2016 (74 milions d'euros).

Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions

- Reducció del 57,5 % de les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions.

Menors dotacions per a insolvències (-80,3 %) en el procés de normalització dels indicadors de qualitat de l'actiu i el desenvolupament de models interns que en el quart trimestre redueixen la necessitat de provisions en 676 milions d'euros.

El **cost del risc** se situa en el 0,46 % exclouent l'alliberament de provisions del trimestre (0,15 %, si es consideren).

- L'epígraf **altres dotacions a provisions** inclou, principalment, la cobertura per a contingències i el deteriorament d'altres actius.

En el quart trimestre del 2016, registre d'una provisió addicional de 110 milions d'euros després de tornar a estimar el valor present dels desemborsaments que s'espera que es pugui derivar de les clàusules sòl, addicional als 515 milions d'euros registrats el 2015.

El segon trimestre del 2016 inclou 160 milions d'euros associats a l'acord de prejubilacions.

En milions d'euros	Gener - Desembre		Variació	
	2016	2015	absoluta	%
Dotacions per a insolvències	(314)	(1.593)	1.279	(80,3)
Altres dotacions a provisions	(755)	(923)	168	(18,4)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(1.069)	(2.516)	1.447	(57,5)

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Dotacions per a insolvències	(218)	(225)	(253)	(218)	382
Altres dotacions a provisions	(536)	(185)	(249)	(47)	(274)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(754)	(410)	(502)	(265)	108

Guanys/pèrdues en la baixa d'actius i altres i Despesa per l'impost sobre Societats

- **Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres** inclou, principalment, els resultats d'operacions singulars formalitzades i per vendes d'actius i sanejaments, sobretot, de la cartera immobiliària.

El 2016 inclou, entre d'altres, l'impacte esmentat derivat de l'aplicació de models interns en la cartera d'immobles adjudicats disponibles per a la venda, els beneficis en la venda d'actius immobiliaris, així com el resultat negatiu de l'amortització anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol¹.

El 2015 inclou el registre, en relació amb Barclays Bank, SAU, de la diferència negativa de consolidació (602 milions d'euros), pèrdues en la venda d'actius immobiliaris i el deteriorament d'actius per obsolescència associats al procés d'integració (64 milions d'euros).

- En la **despesa per l'impost sobre societats** i en relació amb els ingressos de participades i els resultats per operacions corporatives s'aplica el principi tributari que evita la doble imposició. El 2015 impacte rellevant, després del registre de la diferència negativa de consolidació de Barclays Bank, SAU.

Així mateix, en el quart trimestre del 2016 inclou l'impacte derivat de les modificacions introduïdes per la reforma fiscal aprovada pel Reial decret llei 3/2016, de 2 de desembre, per import de -149 milions d'euros, que ha incorporat limitacions a la deducció de pèrdues en la transmissió de participacions. Això ha suposat el registre d'una major despesa per impost, essencialment després de la cancel·lació d'actius fiscals diferits associats a deterioraments de participacions.

(1) Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'.

Activitat

Balanç

Els actius totals se situen en **347.927 milions d'euros (+1,1 %)** el 31 de desembre del 2016. La seva evolució anual ve marcada pels fets següents:

- **Evolució de l'activitat comercial minorista**, amb impacte als epígrafs de préstecs i bestretes a clients, dipòsits de la clientela i passius per contractes d'assegurances.
- **Inversions en negocis conjunts i associades** marcades per la formalització de l'operació de permuta d'actius amb CriteriaCaixa.
- També destaquen l'evolució de les **partides d'actiu i passiu del balanç associades a l'activitat tesorera i d'ALM**.
 - Gestió dels saldos d'efectiu i cessions temporals d'actiu, els actius de renda fixa i augment del finançament amb el BCE.
 - Menor finançament majorista com a conseqüència bàsicament de venciments no renovats.

En milions d'euros	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16	Variació anual	
						absoluta	%
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	6.615	5.146	5.881	4.199	13.260	6.645	100,5
Actius financers mantinguts per a negociar	13.312	14.475	15.977	13.418	11.668	(1.644)	(12,3)
Actius financers disponibles per a la venda	62.997	65.997	66.380	66.200	65.077	2.080	3,3
Préstecs i partides a cobrar	210.473	206.573	218.274	210.333	207.641	(2.832)	(1,3)
Préstecs i bestretes a Bancs Centrals i Entitats de crèdit	6.649	6.369	10.052	7.265	6.742	93	1,4
Préstecs i bestretes a la clientela	202.896	199.265	207.618	202.502	200.338	(2.558)	(1,3)
Valors representatius de deute	928	939	604	566	561	(367)	(39,5)
Inversions mantingudes fins al venciment	3.820	3.831	4.306	5.669	8.306	4.486	117,4
Inversions en negocis conjunts i associades	9.674	9.148	6.299	6.371	6.421	(3.253)	(33,6)
Actius tangibles	6.293	6.303	6.334	6.387	6.437	144	2,3
Actius intangibles	3.672	3.660	3.661	3.651	3.687	15	0,4
Actius no corrents en venda	7.961	7.760	7.162	7.112	6.405	(1.556)	(19,5)
Resta actius	19.438	18.470	18.835	19.523	19.025	(413)	(2,1)
Total actiu	344.255	341.363	353.109	342.863	347.927	3.672	1,1
Passiu	319.050	316.392	330.948	319.308	324.371	5.321	1,7
Passius financers mantinguts per a negociar	12.200	12.147	12.623	11.875	10.292	(1.908)	(15,6)
Passius financers a cost amortitzat	253.499	248.050	258.839	245.836	254.093	594	0,2
Dipòsits de Bancs Centrals i Entitats de Crèdit	34.262	32.127	36.222	35.681	36.345	2.083	6,1
Dipòsits de la clientela	184.110	183.341	190.948	178.312	187.167	3.057	1,7
Valors representatius de deute emessos	32.336	29.467	27.966	27.953	27.708	(4.628)	(14,3)
Altres passius financers	2.791	3.115	3.703	3.890	2.873	82	2,9
<i>Promemoria: Passius subordinats</i>	4.345	4.356	4.258	4.226	4.119	(226)	(5,2)
Passius emparats en contractes d'assegurances i reassurances	40.291	43.119	45.763	47.535	45.804	5.513	13,7
Provisions	4.598	4.564	4.815	4.904	4.730	132	2,9
Resta passius	8.462	8.512	8.908	9.158	9.452	990	11,7
Patrimoni net	25.205	24.971	22.161	23.555	23.556	(1.649)	(6,5)
Fons propis	23.689	23.969	21.938	23.360	23.400	(289)	(1,2)
<i>del que: Resultat atribuït al Grup</i>	814	273	638	970	1.047	233	
Interessos minoritaris, ajustos per valoració i altres	1.516	1.002	223	195	156	(1.360)	(89,7)
Total passiu i patrimoni net	344.255	341.363	353.109	342.863	347.927	3.672	1,1

L'evolució anual de l'epígraf "Préstecs i bestretes a la clientela" es veu afectada per l'evolució de l'activitat minorista així com per les operacions d'adquisició temporal d'actius (-3.119 milions d'euros). Pel que fa a l'epígraf Fons propis, la seva evolució en el segon trimestre reflecteix la permuta realitzada amb CriteriaCaixa i en el tercer trimestre la col·locació privada d'accions pròpies entre inversors qualificats.

Crèdit a la clientela

El **crèdit brut a la clientela** se situa en els 204.857 milions d'euros, un -0,8 % el 2016, i un -0,1 % en el trimestre tot i que **la cartera sana creix un 0,4 % durant l'any i un 0,1 % en el trimestre**.

Aquesta dinàmica es recolza en les majors oportunitats solvents de negoci, les estratègies comercials enfocades a l'especialització i la proximitat amb els clients i la millora dels indicadors de qualitat creditícia.

La cartera sana creix un +0,4 % el 2016

En l'**evolució per segments** destaca:

- L'evolució del **crèdit per a la compra d'habitatge** continua marcada pel desapalancament de les famílies i l'efecte estacional d'amortitzacions de la darrera de l'any, si bé mostra indicadors positius en el creixement de la nova producció.

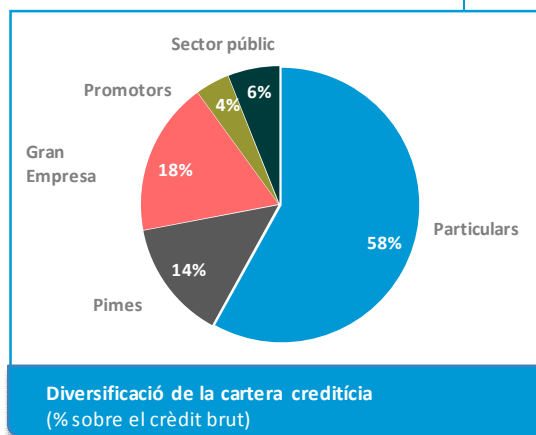
La quota de mercat¹ en hipoteques és del 17,6 %.

- El **crèdit a particulars – altres finalitats** creix impulsat pel crèdit al consum després de les campanyes de finançament realitzades, que compensen el desapalancament en altres finalitats del finançament a particulars.

- Increment sostingut del finançament a empreses-sectors productius ex-promotors (+8,3 % en la variació anual i +1,7 % en el trimestre).

Les quotes de mercat¹ en productes de finançament de circulant assoleixen el 21,1 % en *factoring* i *confirming* i el 17,5 % en crèdit comercial.

- El pes del **finançament a promotors** sobre la cartera de crèdit es redueix fins al 3,9 % el 31 de desembre del 2016 (-84 punts bàsics el 2016), després de la gestió dels actius problemàtics.
- Evolució del crèdit al **sector públic** marcada per operacions singulars.

En milions d'euros	31.12.16	30.09.16	Variació % trimestral	31.12.15	Variació anual %
Crèdits a particulars	118.300	119.204	(0,8)	120.994	(2,2)
Compra habitatge	86.405	87.483	(1,2)	89.378	(3,3)
Altres finalitats	31.895	31.721	0,5	31.616	0,9
Crèdits a empreses	74.061	73.049	1,4	71.638	3,4
Sectors productius ex-promotors	64.813	63.760	1,7	59.856	8,3
Promotors	8.024	8.064	(0,5)	9.825	(18,3)
Criteriacaixa	1.224	1.225	(0,1)	1.957	(37,5)
Sector Públic	12.496	12.847	(2,7)	13.805	(9,5)
Crèdits a la clientela, brut²	204.857	205.100	(0,1)	206.437	(0,8)
<i>Del que:</i>					
Crèdit sa	190.506	190.313	0,1	189.830	0,4
Fons per a insolvències	(6.684)	(7.644)	(12,6)	(9.163)	(27,1)
Crèdits a la clientela, net	198.173	197.456	0,4	197.274	0,5
Riscos contingents	10.608	10.332	2,7	10.650	(0,4)

(2) Vegeu 'Conciliació amb estats financers' a 'Annexos - Glossari'.

(1) Última informació disponible. Dades d'elaboració pròpia. Font: Banc d'Espanya (Infbal) i AEF (Associació Espanyola de Factoring).

Recursos de clients

Els recursos de clients assoleixen els 303.895 milions d'euros, amb un creixement del 2,5 % el 2016 (+1,4 % en el trimestre).

Els recursos en balanç assoleixen els 217.123 milions d'euros (+0,1 % el 2016 i +0,6 % en el trimestre).

- Creixement del 13,6 % (+7,1 % en el trimestre) de l'estalvi a la vista, fins als 132.691 milions d'euros. En l'evolució del quart trimestre incideix l'efecte estacional associat a les pagues dobles.
- L'estalvi a termini se situa en 39.624 milions d'euros després de la renovació de venciments i la gestió intensa dels marges de les operacions (-35,0 % el 2016 i -19,9 % en el trimestre).
- Increment significatiu dels passius emparats per contractes d'assegurances¹ (+17,1 % anual i +5,2 % en el trimestre) com a resultat de l'èxit de les campanyes comercials del programa CaixaFu[Tu]r.

CaixaBank es reforça com a líder en el mercat amb una quota² de mercat en assegurances d'estalvi que creix fins al 23,8 %.

Els actius sota gestió se situen en 81.890 milions d'euros (+9,9 % anual) després de l'èxit de les campanyes realitzades, l'àmplia gamma de productes ofertada i la recuperació dels mercats.

- Increment del patrimoni gestionat en fons d'inversió, carteres i SICAV fins als 56.674 milions d'euros (+10,4 % en la variació anual i +5,9 % en el trimestre). La seva evolució s'ha vist afectada, especialment en el primer trimestre de l'any, per la volatilitat dels mercats, iniciant una sendera de recuperació a partir del segon trimestre que s'ha consolidat en el segon semestre de l'any.
- Evolució positiva dels plans de pensions (+8,8 % en la variació anual i +3,3 % en el trimestre) fins a assolir els 25.216 milions d'euros.
- CaixaBank es líder en fons d'inversió, en partícips i en patrimoni, amb una quota² del 18,5 % i en plans de pensions del 22,9 %.

Imports en milions d'euros	31.12.16	30.09.16	Variació % trimestral	31.12.15	Variació anual %
Recursos de l'activitat de clients	175.655	176.678	(0,6)	181.118	(3,0)
Estalvi a la vista	132.691	123.860	7,1	116.841	13,6
Estalvi a termini ³	39.624	49.478	(19,9)	60.936	(35,0)
Passius subordinats <i>retail</i>	3.340	3.340		3.341	(0,0)
Cessió temporal d'actius i periodificadores	1.153	910	26,7	1.287	(10,4)
Passius per contractes d'assegurances	40.315	38.307	5,2	34.427	17,1
Recursos de balanç	217.123	215.895	0,6	216.832	0,1
Actius sota gestió	81.890	77.926	5,1	74.500	9,9
Fons d'inversió, carteres i Sicav's	56.674	53.524	5,9	51.321	10,4
Plans de pensions	25.216	24.402	3,3	23.179	8,8
Altres comptes	4.882	5.852	(16,6)	5.267	(7,3)
Recursos fora de balanç	86.772	83.778	3,6	79.767	8,8
Total recursos de clients⁴	303.895	299.673	1,4	296.599	2,5

(3) Inclou emprèstits 'retail' per import de 609 milions d'euros el 31 de desembre del 2016, 623 milions d'euros el 30 de setembre del 2016 i 417 milions d'euros el 31 de desembre del 2015.

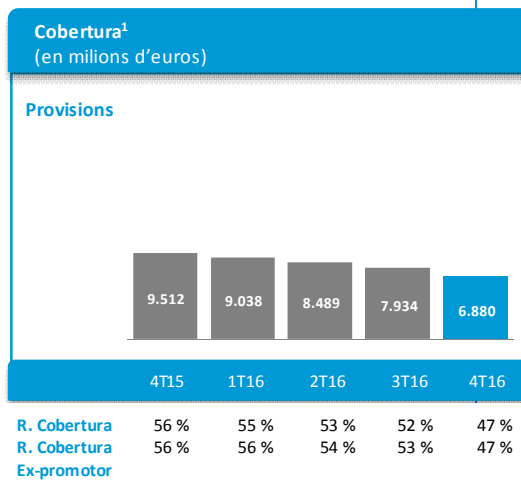
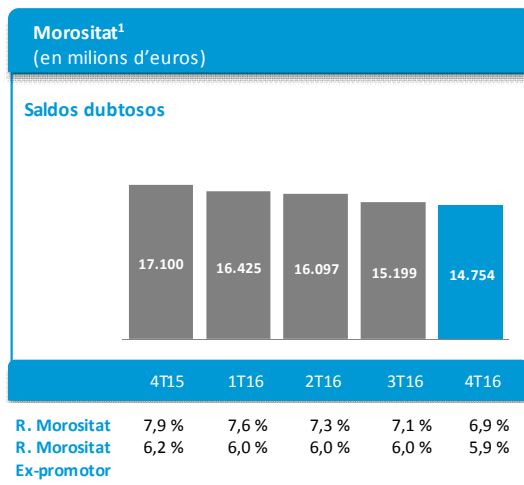
(4) Vegeu 'Conciliació amb estats financers' a 'Annexos - Glossari'.

(1) No inclou l'impacte de la variació de valor dels actius financers associats.

(2) Última informació disponible. Dades d'elaboració pròpia. Font: INVERCO i ICEA.

[Gestió del risc]

Qualitat del risc de crèdit

Evolució de la morositat

- Contínua caiguda de dubtosos (-2.346 durant l'any i -445 en el quart trimestre).
- La **ràtio de morositat disminueix 103 punts bàsics el 2016 (-20 punts bàsics en el trimestre), fins al 6,9 %**, com a conseqüència de la contínua reducció de saldos dubtosos.
- Aïllant el segment promotor, la ràtio de morositat se situa en el 5,9 % (-22 punts bàsics durant l'any).

Evolució de la cobertura

- Les provisions per a insolvències assoleixen els 6.880 milions d'euros.
- La **ràtio de cobertura se situa en el 47 %** després del seguiment de polítiques conservadores de cobertura de riscos. En l'evolució del quart trimestre del 2016 incideix, entre d'altres, l'alliberament de provisions esmentat després del desenvolupament dels models interns, consistents amb els criteris de la Circular 4/2016. L'**evolució dels fons per a insolvències** és conseqüència, així mateix, de la cancel·lació de deute derivat de la compra i l'adjudicació d'immobles i de la baixa d'actius i traspasos a fallits.

Refinançaments

- El 31 de desembre del 2016, després de la revisió dels criteris de finançaments, consistents amb la Circular 4/2016, el total d'operacions refinançades se situa en 11.733 milions d'euros. D'aquests, 7.314 milions d'euros (el 62 % de la cartera) estan classificats com a actius dubtosos.
- Les provisions associades a aquestes operacions assoleixen els 2.569 milions d'euros.

(1) Càlculs considerant crèdits i riscos contingents.

Ràtio de morositat per segments

	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16
Crèdits a particulars	4,6%	4,6%	4,6%	4,7%	5,0%
Compra habitatge	3,7%	3,7%	3,7%	3,8%	4,0%
Altres finalitats	7,2%	7,2%	6,9%	7,2%	7,7%
Crèdits a empreses	15,3%	14,3%	13,7%	12,3%	11,1%
Sectors productius ex-promotors	11,1%	10,6%	10,4%	9,8%	9,0%
Promotors	44,1%	41,6%	39,5%	34,0%	30,4%
Sector Públic	0,5%	0,6%	0,5%	1,3%	1,5%
Ràtio morositat (crèdits + avals)	7,9%	7,6%	7,3%	7,1%	6,9%
Ràtio morositat ex-promotor	6,2%	6,0%	6,0%	6,0%	5,9%

Deutors dubtosos (crèdits i riscos contingents), entrades i sortides

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Saldo inicial del període	19.151	17.100	16.425	16.097	15.199
Entrades en dubtosos	1.913	1.521	1.737	1.296	1.948
Sortides de dubtosos	(3.964)	(2.196)	(2.065)	(2.194)	(2.393)
dels que fallits	(640)	(381)	(446)	(264)	(262)
Saldo final del període	17.100	16.425	16.097	15.199	14.754

Moviment dels fons per a insolvències

En milions d'euros	4T15	1T16	2T16	3T16	4T16
Saldo inicial del període	10.584	9.512	9.038	8.489	7.934
Dotacions per a insolvències ¹	218	225	253	218	(382)
Usos i sanejaments	(1.047)	(567)	(691)	(669)	(554)
Traspasos i altres variacions	(243)	(132)	(111)	(104)	(118)
Saldo final del període	9.512	9.038	8.489	7.934	6.880

(1) Les dotacions per a insolvències del quart trimestre del 2016 inclouen l'alliberament de provisions.

Finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

- Principal segment de risc, **42 % del total del crèdit brut**, amb una cartera diversificada, bones garanties i un nivell de morositat reduït del 4,0 %.

Evolució del finançament a les llars destinat a l'adquisició d'habitatge

En milions d'euros	Import brut				
	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16
Sense garantia hipotecària	770	763	762	752	748
del que: dubtosos	7	10	10	9	9
Amb garantia hipotecària	88.608	87.888	87.459	86.731	85.657
del que: dubtosos	3.275	3.298	3.291	3.329	3.470
Total	89.378	88.651	88.221	87.483	86.405

Distribució segons percentatge de Loan to Value

En milions d'euros	31.12.16					TOTAL
	LTV ≤ 40%	40% < LTV ≤ 60%	60% < LTV ≤ 80%	80 < LTV ≤ 100%	LTV > 100%	
Import brut	20.946	33.365	26.573	4.173	600	85.657
del que: dubtosos	277	917	1.622	509	145	3.470

Finançament al sector promotor

- Reducció significativa del 18,3 % de l'exposició al sector promotor el 2016, que disminueix el seu pes sobre el total de la cartera fins al 3,9 % (-84 punts bàsics el 2016).
- La cobertura del risc promotor se situa en el 44 %.

El 64,7 % de la cartera finança habitatges acabats

En milions d'euros	31.12.16	% pes	30.09.16	Variació anual	31.12.15	Variació anual
Sense garantia hipotecària	1.189	14,8	889	300	1.083	106
Amb garantia hipotecària	6.835	85,2	7.175	(340)	8.742	(1.907)
Edificis acabats	5.188	64,7	5.474	(286)	6.534	(1.346)
Habitatge	3.391	42,3	3.584	(193)	4.322	(931)
Resta	1.797	22,4	1.890	(93)	2.212	(415)
Edificis en construcció	668	8,3	618	50	643	25
Habitatge	598	7,5	540	58	541	57
Resta	70	0,9	78	(8)	102	(32)
Sòl	979	12,2	1.083	(104)	1.565	(586)
Terrenys urbanitzats	697	8,7	735	(38)	1.186	(489)
Resta de sòl	282	3,5	348	(66)	379	(97)
Total	8.024	100,0	8.064	(40)	9.825	(1.801)

Dubtosos i cobertura del risc promotor¹

En milions d'euros	31.12.16		30.09.16		31.12.15	
	Dubtosos	Cobertura %	Dubtosos	Cobertura %	Dubtosos	Cobertura %
Sense garantia hipotecària	181	80	192,0	93	500	97
Amb garantia hipotecària	2.254	41	2.548,0	46	3.837	49
Edificis acabats	1.719	34	1.912,0	38	2.643	41
Habitatge	917	32	998,0	38	1.467	41
Resta	802	37	914,0	39	1.176	40
Edificis en construcció	78	53	82,0	51	205	60
Habitatge	66	58	69,0	57	174	61
Resta	12	25	13,0	23	31	52
Sòl	457	64	554,0	71	989	70
Terrenys urbanitzats	304	66	349,0	73	689	72
Resta de sòl	153	61	205,0	66	300	65
Total	2.435	44	2.740,0	49	4.337	55

(1) Vegeu la definició a 'Annexos - Glossari'.

Segmentació per tipologia de la garantia

En milions d'euros	31.12.16			
	Import brut	Excés s/ valor de garantia ²	Cobertura	% cobertura s/ risc
Hipotecari	2.254	738	922	41
Personal	181		145	80
Total Dubtós	2.435		1.067	44

En milions d'euros	31.12.15			
	Import brut	Excés s/ valor de garantia ²	Cobertura	% cobertura s/ risc
Hipotecari	3.837	1.631	1.892	49
Personal	500		483	97
Total Dubtós	4.337		2.375	55

(2) D'acord amb el desenvolupament dels models interns, el 31 de desembre del 2016 l'excés s/ valor de garantia es calcula com la diferència entre l'import net del crèdit i el valor recuperable de la garantia a efectes del càlcul de provisió. El 2015 es calculava com la diferència entre l'import brut del crèdit i el valor dels drets reals rebuts en garantia després d'aplicar els percentatges de ponderació següents: 80 % habitatge acabat residència habitual; 70 % finques rústiques, oficines, locals i naus acabades; 60 % resta d'habitatge acabat i 50 % resta d'hipoteques immobiliàries.

Actius immobiliaris adjudicats

- La cartera d'actius adjudicats nets disponibles per a la venda se situa en 6.256 milions d'euros (-1.003 milions d'euros el 2016).

La ràtio de cobertura¹ es reforça en el trimestre fins al 60 % (+5 punts percentuals). La ràtio de cobertura comptable¹ se situa en el 50 % (+5 punts percentuals).

Els drets de remat d'immobles procedents de subhasta (556 i 692 milions d'euros nets el 31 de desembre del 2016 i 2015, respectivament) no es consideren actius adjudicats disponibles per a la venda ja que no es disposa de la possessió del bé.

- Els actius immobiliaris destinats al lloguer assoleixen els 3.078 milions d'euros nets de provisions. La ràtio d'ocupació d'aquesta cartera és del 91 %.
- El total d'immobles comercialitzats el 2016 (venda o lloguer) assoleix els 1.809 milions d'euros, amb resultats positius en les vendes des del quart trimestre del 2015. El resultat sobre el preu de venda és del 5 % el 2016.

La composició de la cartera d'immobles adjudicats disponibles per a la venda, amb un 56 % d'actius immobiliaris acabats, en facilita la comercialització.

Reducció de la cartera d'adjudicats disponibles per a la venda

(1) Vegeu la definició a 'Annexos - Glossari'.

Detall dels actius immobiliaris adjudicats disponibles per a la venda i cobertures associades

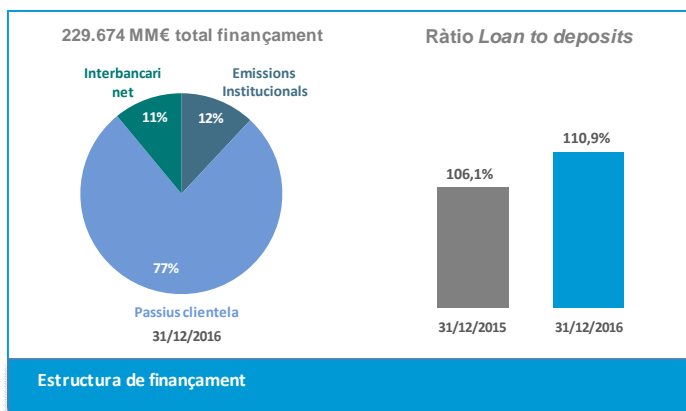
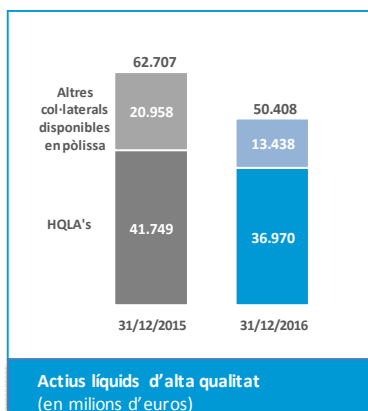
En milions d'euros	31.12.16				
	Valor comptable net	Cobertura ²	Cobertura %	Provisions comptables	Cobertura comptable %
Procedents de finançaments destinats a empreses de construcció i promoció immobiliària	4.058	(7.085)	64	(4.754)	54
Edificis acabats	2.059	(2.151)	51	(1.589)	44
Habitatge	1.513	(1.535)	50	(1.171)	44
Resta	546	(616)	53	(418)	43
Edificis en construcció	362	(574)	61	(478)	57
Habitatge	344	(538)	61	(453)	57
Resta	18	(36)	67	(25)	58
Sòl	1.637	(4.360)	73	(2.687)	62
Terrenys urbanitzats	850	(1.932)	69	(1.189)	58
Resta de sòl	787	(2.428)	76	(1.498)	66
Procedents de finançaments hipotecaris a llars per l'adquisició de vivenda	1.449	(1.392)	49	(962)	40
Resta	749	(763)	51	(579)	44
Total	6.256	(9.240)	60	(6.295)	50

En milions d'euros	30.09.16				
	Valor comptable net	Cobertura ²	Cobertura %	Provisions comptables	Cobertura comptable %
Procedents de finançaments destinats a empreses de construcció i promoció immobiliària	4.713	(6.755)	59	(4.274)	48
Edificis acabats	2.338	(1.987)	46	(1.360)	37
Habitatge	1.728	(1.418)	45	(1.002)	37
Resta	610	(569)	48	(358)	37
Edificis en construcció	432	(567)	57	(474)	52
Habitatge	390	(520)	57	(447)	53
Resta	42	(47)	53	(27)	39
Sòl	1.943	(4.201)	68	(2.440)	56
Terrenys urbanitzats	1.014	(1.823)	64	(1.079)	52
Resta de sòl	929	(2.378)	72	(1.361)	59
Procedents de finançaments hipotecaris a llars per l'adquisició de vivenda	1.588	(1.283)	45	(840)	35
Resta	770	(757)	50	(568)	43
Total	7.071	(8.795)	55	(5.682)	45

En milions d'euros	31.12.15				
	Valor comptable net	Cobertura ²	Cobertura %	Provisions comptables	Cobertura comptable %
Procedents de finançaments destinats a empreses de construcció i promoció immobiliària	4.968	(6.767)	58	(4.247)	46
Edificis acabats	2.625	(2.160)	45	(1.439)	35
Habitatge	1.983	(1.588)	45	(1.076)	35
Resta	642	(572)	47	(363)	36
Edificis en construcció	377	(559)	60	(428)	53
Habitatge	342	(490)	59	(394)	54
Resta	35	(69)	66	(34)	49
Sòl	1.966	(4.048)	67	(2.380)	55
Terrenys urbanitzats	1.017	(1.747)	63	(1.015)	50
Resta de sòl	949	(2.301)	71	(1.365)	59
Procedents de finançaments hipotecaris a llars per l'adquisició de vivenda	1.474	(1.221)	45	(760)	34
Resta	817	(775)	49	(551)	40
Total	7.259	(8.763)	55	(5.558)	43

(2) Diferència entre el deute cancel·lat i el valor en llibres net de l'actiu immobiliari. Inclou el sanejament del préstec en l'adjudicació i les provisions comptables registrades amb posterioritat.
 Les dades de deute cancel·lat de trimestres anteriors s'han tornat a estimar en el quart trimestre del 2016 ja que es disposa d'informació més adequada, modificant la sèrie històrica. La ràtio revisada per al primer i segon trimestre del 2016 és del 55 %.

Liquiditat i estructura de finançament

- Els actius líquids d'alta qualitat se situen en **50.408 milions d'euros** el 31 de desembre del 2016. L'evolució del *gap* comercial, la gestió de col·laterals en pòlissa i els venciments no renovats d'emissions institucionals són els impactes principals que incideixen en la seva evolució.
- El **saldo disposat** de la pòlissa del BCE (TLTRO II) assoleix els **26.819 milions d'euros** (+2.500 milions d'euros en el quart trimestre).
- **Finançament institucional**¹ per 25.637 milions d'euros, l'evolució del qual el 2016 és deguda principalment a venciments no renovats:
 - Venciments per 7.453 milions d'euros.
 - Emissió de cèdules hipotecàries per 1.500 milions d'euros a set anys, amb una demanda superior als 2.500 milions d'euros.
- La capacitat d'emissió no utilitzada de cèdules hipotecàries i territorials és de 5.494 milions d'euros.
- La **Liquidity Coverage Ratio** (LCR), el 31 de desembre del 2016, és del **160 %**, doblant el mínim requerit del 80 % a partir de l'1 de gener del 2017.
- El 3 de gener del 2017 s'ha realitzat amb èxit la col·locació de cèdules hipotecàries a deu anys, per import de 1.500 milions d'euros i amb una demanda superior als 2.400 milions, on en destaca l'interès per part d'inversors internacionals. El cupó s'ha fixat en l'1,25 %.

(1) Vegeu 'Conciliació amb estats financers' a 'Annexos - Glossari'.

Evolució de la ràtio *Loan to Deposits*

En milions d'euros	31.12.15	31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16
Crèdit a la clientela net	192.213	192.602	195.817	193.157	194.811
Crèdit a la clientela de gestió brut	206.437	206.158	208.486	205.100	204.857
Fons per a insolvències	(9.163)	(8.697)	(8.200)	(7.644)	(6.684)
Crèdit de mediació ¹	(5.061)	(4.859)	(4.469)	(4.299)	(3.362)
Recursos de l'activitat de clients	181.118	180.463	186.875	176.678	175.655
Estalvi a la vista	116.841	116.976	126.652	123.860	132.691
Estalvi a termini	60.936	60.147	56.883	49.478	39.624
Passius subordinats <i>retail</i>	3.341	3.340	3.340	3.340	3.340
Loan to Deposits	106,1%	106,7%	104,8%	109,3%	110,9%

(1) Crèdits finançats amb recursos rebuts d'organismes públics (Institut de Crèdit Oficial i Banc Europeu d'Inversions).

Informació sobre col·lateralització de cèdules hipotecàries

En milions d'euros		31.12.16
Cèdules hipotecàries emeses	a	47.074
Cartera de préstecs i crèdits (col·lateral per cèdules hipotecàries)	b	102.150
Col·lateralització	b/a	217%
Sobrecol·lateralització	b/a -1	117%
Capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries²		4.000

(2) Addicionalment, es disposa d'una capacitat d'emissió de cèdules territorials de 1.494 milions d'euros.

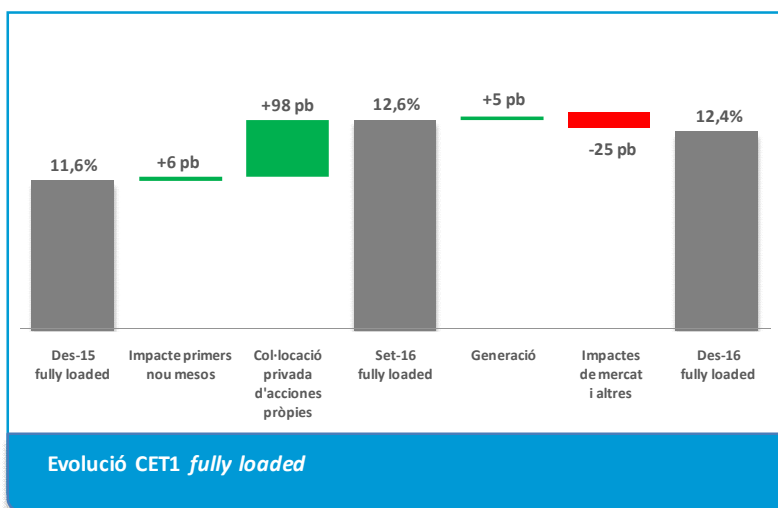
[Gestió de capital]

- CaixaBank assoleix una **ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded del 12,4 %** el 31 de desembre del 2016, 20 punts bàsics menys que en el trimestre anterior. La generació de capital del trimestre ha estat positiva (+5 punts bàsics). D'altra banda, impacte de -25 punts bàsics que és degut, entre d'altres, al desenvolupament de models interns per risc de crèdit que, a efectes de capital regulador, suposa un increment de deduccions de CET1 després de l'alliberament de provisions de crèdits. Aquestes deduccions atenuen el futur impacte en les ràtios de capital reguladores de la normativa IFRS-9 que entrarà en vigor l'1 de gener del 2018.

El capital total, en termes *fully loaded*, és del 15,4 % i el nivell d'apalancament (*leverage ratio*) del 5,4 %.

- Segons els criteris d'aplicació progressiva vigents el 2016, els nivells de solvència i apalancament reguladors se situen en: **13,2 % la CET1, 16,1 % el capital total i 5,7 % la leverage ratio**. Addicionalment, l'evolució de les ràtios reguladores ha estat afectada per l'entrada en vigor de les modificacions reguladores derivades de l'homogeneïtzació de les discrecionalitats i opcions nacionals a partir de l'octubre del 2016.
- Els **actius ponderats per risc (APR) reguladors assoleixen els 134.953 milions d'euros**, 969 milions d'euros menys en el trimestre.
- Les decisions del Banc Central Europeu (BCE) i del supervisor nacional exigeixen a CaixaBank que mantingui, el 31 de desembre del 2016, una ràtio CET1 reguladora del 9,3125 % (inclosa l'aplicació progressiva de reserves de conservació i sistèmic), que s'elevaria fins al 9,5 % en visió *fully loaded*. Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables a CaixaBank no implicarien cap limitació automàtica de les esmentades a la normativa de solvència sobre les distribucions de dividendes, de retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional. Així mateix, CaixaBank també compleix folgadoament els requeriments aplicables a partir de l'1 de gener del 2017, descrits a l'apartat "Requisits mínims prudencials de capital informats pel Banc Central Europeu i el Banc d'Espanya" a "Fets rellevants de l'exercici 2016".
- Addicionalment, la política de dividendes de CaixaBank compleix les condicions establertes pel BCE a la recomanació que va publicar el 13 de desembre del 2016, sobre polítiques de repartiment de dividend de les entitats de crèdit, amb la qual cosa no representa cap limitació per a l'entitat.

Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded del 12,4 %

Evolució i principals indicadors de solvència

En milions d' euros	BIS III (Regulatori)				
	31.12.15 ¹	31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16
Instruments CET1	23.984	23.696	21.230	22.726	22.923
Fons propis comptables	23.688	23.969	21.938	23.360	23.400
Capital	5.824	5.910	5.910	5.910	5.981
Resultat atribuït al Grup	814	273	638	970	1.047
Reserves i altres	17.050	17.786	15.390	16.480	16.372
Altres instruments de CET1 ²	296	(273)	(708)	(634)	(477)
Deduccions CET1	(5.499)	(5.821)	(4.560)	(4.536)	(5.133)
CET1	18.485	17.875	16.670	18.190	17.790
TIER 1	18.485	17.875	16.670	18.190	17.790
Instruments T2	4.444	4.374	4.382	4.398	4.088
Deduccions T2	(102)	(93)			(85)
TIER 2	4.342	4.281	4.382	4.398	4.003
CAPITAL TOTAL	22.827	22.156	21.052	22.588	21.793
<i>Actius ponderats per risc</i>	143.312	139.779	135.787	135.922	134.953
<i>Ràtio CET1</i>	12,9%	12,8%	12,3%	13,4%	13,2%
<i>Ràtio Tier 1</i>	12,9%	12,8%	12,3%	13,4%	13,2%
<i>Ràtio Capital Total</i>	15,9%	15,9%	15,5%	16,6%	16,1%
<i>Leverage Ratio</i>	5,7%	5,8%	5,3%	6,0%	5,7%

En milions d' euros	BIS III (Fully Loaded)				
	31.12.15 ¹	31.03.16	30.06.16	30.09.16	31.12.16
Instruments CET1	24.813	24.363	21.578	23.007	22.891
Fons propis comptables	23.688	23.969	21.938	23.360	23.400
Capital	5.824	5.910	5.910	5.910	5.981
Resultat atribuït al Grup	814	273	638	970	1.047
Reserves i altres	17.050	17.786	15.390	16.480	16.372
Altres instruments de CET1 ²	1.125	394	(360)	(353)	(509)
Deduccions CET1	(8.233)	(8.311)	(6.070)	(5.962)	(6.240)
CET1	16.580	16.052	15.508	17.045	16.651
TIER 1	16.580	16.052	15.508	17.045	16.651
Instruments T2	4.444	4.374	4.382	4.398	4.088
Deduccions T2	(1)				
TIER 2	4.443	4.374	4.382	4.398	4.088
CAPITAL TOTAL	21.023	20.426	19.890	21.443	20.739
<i>Actius ponderats per risc</i>	143.575	137.872	135.314	135.516	134.474
<i>Ràtio CET1</i>	11,6%	11,6%	11,5%	12,6%	12,4%
<i>Ràtio Tier 1</i>	11,6%	11,6%	11,5%	12,6%	12,4%
<i>Ràtio Capital Total</i>	14,6%	14,8%	14,7%	15,8%	15,4%
<i>Leverage Ratio</i>	5,2%	5,3%	4,9%	5,6%	5,4%

(1) Dades del desembre del 2015 actualitzades d'acord amb els ajustos definitius de COREP.

(2) Inclou principalment ajustos per valoració i interessos minoritaris.

Resultats per segment de negoci

Els resultats per segments de CaixaBank es presenten d'acord amb tres negocis diferenciats:

- **Bancari i assegurances:** inclou els ingressos bancaris (banca minorista, empreses, corporativa i institucional, tresoreria i mercats), l'activitat d'assegurances i gestió d'actius, la gestió de liquiditat i ALCO i els ingressos pel finançament a la resta de negocis.
- **Immobiliari *non-core*:** inclou els resultats, nets del seu cost de finançament, dels actius immobiliaris *non-core*, que inclouen:
 - El crèdit promotor *non-core*.
 - Els actius immobiliaris adjudicats (disponibles per a la venda i en lloguer) propietat majoritàriament de la filial immobiliària BuildingCenter.
 - Altres actius i participacions de naturalesa immobiliària.
- **Participacions:** inclou les participacions bancàries internacionals (Erste Group Bank i Banco BPI) i a Repsol i Telefónica. Addicionalment, s'hi inclouen els impactes significatius en resultats d'altres participacions rellevants en l'àmbit de la diversificació sectorial, incorporades en les últimes adquisicions del Grup.

El negoci recull els ingressos per dividendes i/o mètode de la participació nets del cost de finançament.

L'assignació de capital als negocis immobiliari *non-core* i participacions es realitza sobre la base de l'**objectiu corporatiu de mantenir una ràtio reguladora Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded entre l'11 % i el 12 %**, i considera tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc a l'11 % com les deduccions aplicables.

La diferència entre el total de fons propis del Grup i el capital assignat a aquests negocis s'inclou en el negoci bancari i d'assegurances.

Les despeses d'explotació de cada segment de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris interns d'imputació.

Resultats per negocis del Grup

En milions d'euros	Negoci bancari i d'assegurances			Negoci immobiliari non-core			Participacions		
	Gener - Desembre 2016	Desembre 2015	Variació en %	Gener - Desembre 2016	Desembre 2015	Variació en %	Gener - Desembre 2016	Desembre 2015	Variació en %
Marge d'interessos	4.387	4.658	(5,7)	(66)	(89)	(25,1)	(164)	(216)	(23,1)
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	159	122	28,6	18	21	(14,4)	651	435	50,1
Comissions netes	2.089	2.113	(1,1)	1	2	(41,0)			
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	846	742	14,1		5		2	116	(98,2)
Ingressos i despeses emparats per contracte d'assegurança o reassegurança	311	214	44,8						
Altres ingressos y despeses d'explotació	(156)	(81)	92,5	(251)	(218)	15,1			
Marge Brut	7.636	7.768	(1,7)	(298)	(279)	6,8	489	335	45,7
Despeses d'administració i amortització recurrents	(3.875)	(3.954)	(2,0)	(116)	(105)	10,6	(4)	(4)	
Despeses d'explotació extraordinàries	(121)	(543)	(77,7)						
Marge d'explotació	3.640	3.271	11,3	(414)	(384)	7,8	485	331	46,2
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	3.761	3.814	(1,4)	(414)	(384)	7,8	485	331	46,2
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(769)	(1.698)	(54,7)	(136)	(655)	(79,3)	(164)	(163)	0,6
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres	21	446	(95,4)	(1.034)	(680)	52,0	(91)	170	
Resultats abans d'impostos	2.892	2.019	43,2	(1.584)	(1.719)	(7,9)	230	338	(32,0)
Impostos sobre beneficis	(904)	(408)	120,3	459	521	(12,1)	(37)	68	
Resultat després d'impostos	1.988	1.611	23,5	(1.125)	(1.198)	(6,0)	193	406	(52,7)
Resultat de minoritaris i altres	9	5	101,6						
Resultat atribuït al Grup	1.979	1.606	23,4	(1.125)	(1.198)	(6,0)	193	406	(52,7)
<i>Fons propis mitjans</i>	19.071	18.161	5,0	1.579	1.651	(4,4)	2.434	4.151	(41,4)
<i>Actius totals</i>	327.606	317.780	3,1	12.949	15.317	(15,5)	7.372	11.158	(33,9)
<i>ROTE</i>	10,8%	10,1%	0,7				15,7%	13,1%	2,6
<i>Ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris</i>	50,7%	50,9%	(0,2)						
<i>Ràtio de morositat</i>	5,8%	6,0%	(0,2)	80,0%	81,8%	(1,8)			
<i>Ràtio de cobertura de la morositat</i>	48%	57%	(9)	41%	53%	(12)			

Evolució trimestral el 2016 dels resultats per negocis

En milions d'euros	Negoci bancari i d'assegurances				Activitat Immobiliària non-core				Participacions			
	1T16	2T16	3T16	4T16	1T16	2T16	3T16	4T16	1T16	2T16	3T16	4T16
Marge d'interessos	1.082	1.080	1.095	1.130	(10)	(18)	(21)	(17)	(52)	(41)	(35)	(36)
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	27	36	63	33	3	6	2	7	107	221	85	238
Comissions netes	488	522	535	544			1					
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	267	326	121	132					1	(1)	4	(2)
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	64	76	74	97								
Altres ingressos i despeses d'explotació	34	(25)	8	(173)	(89)	(55)	(42)	(65)				
Marge Brut	1.962	2.015	1.896	1.763	(96)	(67)	(60)	(75)	56	179	54	200
Despeses d'administració i amortització recurrents	(975)	(969)	(964)	(967)	(27)	(29)	(30)	(30)	(1)	(1)	(1)	(1)
Despeses d'explotació extraordinàries			(121)									
Marge d'explotació	987	1.046	811	796	(123)	(96)	(90)	(105)	55	178	53	199
Marge d'explotació sense despeses extraordinàries	987	1.046	932	796	(123)	(96)	(90)	(105)	55	178	53	199
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(224)	(415)	(206)	76	(22)	(87)	(59)	32	(164)			
Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres		11		10	(53)	(114)	(83)	(784)	(80)	(11)		
Resultats abans d'impostos	763	642	605	882	(198)	(297)	(232)	(857)	(189)	167	53	199
Impostos sobre beneficis	(217)	(238)	(170)	(279)	54	86	70	249	62	10	10	(119)
Resultat després d'impostos	546	404	435	603	(144)	(211)	(162)	(608)	(127)	177	63	80
Resultat de minoritaris i altres	2	5	4	(2)								
Resultat atribuït al Grup	544	399	431	605	(144)	(211)	(162)	(608)	(127)	177	63	80

Notes:

- Per al negoci bancari i d'assegurances, les ràtios exclouen els aspectes singulars. El 2016, alliberament de provisions de crèdit i despeses extraordinàries. El 2015, l'impacte de les despeses extraordinàries i els aspectes singulars associats a la integració de Barclays Bank, SAU.

- El negoci de participacions recull els resultats de Grupo Financiero Inbursa i The Bank of East Asia fins a la materialització de l'acord de la permuta. Vegeu l'apartat 'Fets rellevants'. Adicionalment, el ROTE exclou l'impacte derivat de les modificacions introduïdes per la reforma fiscal aprovada pel Reial decret llei 3/2016, de 2 de desembre.

Negoci bancari i d'assegurances

- Resultat el 31 de desembre del 2016 de 1.979 milions d'euros (+23,4 %).
- El marge brut assoleix els 7.636 milions d'euros (-1,7 %).
- Reducció interanual del 2,0 % de les despeses d'administració i amortització recurrents, després de la captura de sinergies i les mesures de reducció de costos.
- El marge d'exploració augmenta un 11,3 % respecte del 2015 fins als 3.640 milions d'euros (-1,4 % sense costos extraordinaris).
- La ràtio d'eficiència sense costos extraordinaris se situa en el 50,7 %.
- Reducció significativa de les pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions (-54,7 %) després de la millora de la qualitat de l'actiu i l'impacte derivat del desenvolupament de models interns en l'estimació de la cobertura per insolvències en el quart trimestre del 2016. Addicionalment inclou en els dos exercicis, entre d'altres, la cobertura de contingències relacionades amb clàusules sòl.
- Guanyos/pèrdues en baixa d'actius i altres recull el 2015, principalment, la diferència negativa de consolidació (602 milions d'euros) generada després d'adquirir Barclays Bank, SAU.
- Ràtio de morositat del 5,8 % i cobertura del 48 %.
- El ROTE se situa en el 10,8 % aïllant els aspectes singulars.

Negoci immobiliari non-core

- El negoci immobiliari non-core ha generat el 2016 un resultat negatiu de 1.125 milions d'euros (1.198 milions d'euros el 2015), després de l'esforç en provisions i gestió d'actius problemàtics que permeten una reducció del balanç d'aquest negoci del 15,5 % el 2016.
- Els resultats del 2016 inclouen, entre d'altres, l'impacte del reforç de provisions en el quart trimestre del 2016, fonamentalment en relació amb els actius adjudicats disponibles per a la venda. D'altra banda, resultats positius de les vendes d'immobles i una reducció significativa de les pèrdues per deteriorament d'actius financers.
- El crèdit net gestionat assoleix els 1.906 milions d'euros, cosa que suposa una disminució del 34,4 % durant l'any.
- Els immobles adjudicats disponibles per a la venda se situen en 6.256 milions d'euros nets (-1.003 milions d'euros el 2016) i els immobles destinats al lloguer assoleixen els 3.078 milions d'euros nets.
- El total d'immobles comercialitzats (venda o lloguer) assoleix els 1.809 milions d'euros el 2016, generant resultats positius en les vendes des del quart trimestre del 2015.

Balanç del negoci immobiliari non-core

En milions d'euros	31.12.16	30.09.16	31.12.15	30.09.15
Actiu	12.949	13.953	15.317	15.792
Crèdit negoci promotor non-core net	1.906	2.092	2.906	3.332
Crèdit negoci promotor non-core brut	2.887	3.355	5.143	6.260
Provisions	(981)	(1.263)	(2.237)	(2.928)
Immobles adjudicats disponibles per a la venda	6.256	7.071	7.259	7.070
Cartera en lloguer	3.078	3.122	2.966	3.140
Altres actius	1.709	1.668	2.186	2.250
Passiu	12.949	13.953	15.317	15.792
Dipòsits i altres passius	385	448	638	594
Finançament intragrup	10.966	11.889	13.144	13.615
Capital assignat	1.598	1.616	1.535	1.583

Negoci de participacions

- El marge brut assoleix els 489 milions d'euros (+45,7 %). Després de l'acord de permuta amb Criteriacaixa, menor cost de finançament i contribució dels resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació de Bank of East Asia i Inbursa. D'altra banda, majors ingressos de Repsol després de provisions extraordinàries en el quart trimestre del 2015.

El resultat atribuït el 31 de desembre del 2016 és de 193 milions d'euros (-52,7 %). A més de per l'esmentada evolució positiva dels ingressos, l'evolució anual també està condicionada per aspectes singulars entre els quals destaquen:

L'impacte en el quart trimestre derivat de les modificacions introduïdes per la reforma fiscal aprovada pel Reial Decret Llei 3/2016, de 2 de desembre, que ha incorporat limitacions a la deducció de pèrdues en la transmissió de participacions.

Altres aspectes singulars del primer trimestre associats al sanejament extraordinari de participacions no cotitzades i al resultat negatiu de l'amortització anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol (resultat del lliurament d'accions i cancel·lació del derivat implícit de l'instrument, registrat en patrimoni ja que es tracta d'una cobertura de fluxos d'efectiu).

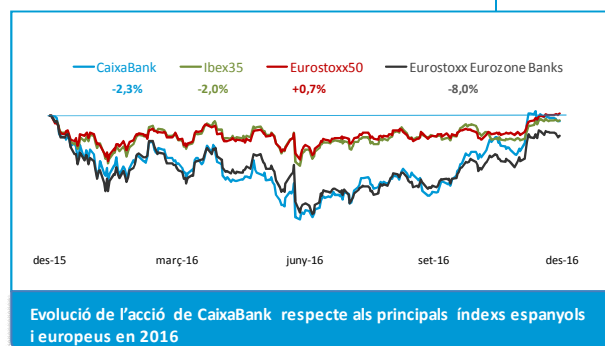
El ROTE d'aquest negoci se situa en el 15,7 % exclouent la reforma fiscal.

L'acció CaixaBank

Evolució a la borsa

- En el quart trimestre del 2016, CaixaBank va ser protagonista en la borsa espanyola, i es va anotar la major pujada entre els valors de l'IBEX 35, amb un avanç del 39,62 % en comparació del 6,52 % del selectiu espanyol, el 27,16 % de l'Euro Stoxx Eurozone Banks i el 22,91 % de la mitjana d'entitats financeres espanyoles¹. Durant l'any la cotització de CaixaBank ha retrocedit un 2,30 %, i ha tancat l'exercici 2016 en 3,140 euros per acció. El retrocés esmentat ha estat inferior al de la mitjana d'entitats financeres espanyoles, que disminueixen un 3,59 % en el mateix període, i al de l'índex sectorial Euro Stoxx Eurozone Banks, que registra una reducció del 7,98 %.
- A més, es va mantenir la tendència alcista del volum negociat, impulsada per l'increment progressiu tant del *free float* com del pes de l'acció de CaixaBank a la cartera dels inversors institucionals. Durant l'any s'ha negociat un 30,0 % més que el 2015 i, en el quart trimestre, un 33,8 % més que en el mateix període del 2015.
- L'últim trimestre de l'any va venir marcat, principalment, per la incertesa al voltant de les eleccions presidencials als EUA i la consegüent victòria de Trump, que va desencadenar, contra pronòstic, una reacció positiva en els mercats, i va portar el Dow Jones a màxims històrics. Les principals places europees no van trigar a contagiar-se del *rally* alcista, que no es va veure truncat pel resultat del referèndum italià i sí recolzat per la recuperació del preu del petroli —després de l'acord per reduir la producció— i la pujada anticipada del tipus rector de la Fed, que va enfortir el dòlar apropant-lo a la paritat amb l'euro. Per la seva banda, el BCE va optar per estendre el seu programa de compres fins a la darrereria del 2017, tot i que rebaixant el ritme a partir del mes d'abril. En el sector financer europeu les referències alcistes a Itàlia i Alemanya també van apuntalar l'avanç en els últims compassos de l'any. D'una banda, el govern italià va aprovar el fons de rescat per a entitats financeres i, de l'altra, Deutsche Bank va arribar a un acord amb el Departament de Justícia dels EUA per tancar el cas de les reclamacions civils.

La cotització de CaixaBank al tancament de l'exercici 2016 se situa en 3,140 euros per acció (+39,62 % en el trimestre)

Remuneració a l'accionista

- En els últims dotze mesos CaixaBank ha destinat a la retribució als seus accionistes un total de 0,15 euros per acció fraccionats en pagaments trimestrals: dos a través del programa Dividend/Acció i dos en efectiu.
- El 10 de març del 2016 el Consell d'Administració va proposar, en el marc de la política de remuneració a l'accionista, que la remuneració amb càrrec a l'exercici 2016 es realitzés mitjançant tres pagaments en efectiu i un pagament a través del programa Dividend/Acció, mantenint-se la política de remuneració trimestral. En línia amb el Pla Estratègic 2015-2018, CaixaBank va reiterar la seva intenció de remunerar els seus accionistes distribuint un import en efectiu igual o superior al 50 % del benefici net consolidat.
- El 8 de desembre del 2016 es va fer efectiva la remuneració corresponent al segon pagament trimestral de dividends amb càrrec a reserves voluntàries, que va ser de 4 cèntims d'euro per acció a través del programa Dividend/Acció.

(1) Índex IBEX 35 Bancs de Bloomberg.

Remuneració a l'accionista corresponent als últims dotze mesos

Concepte	€/acció	Pagament ¹
Programa Dividend/ Acció ²	0,04	08.12.16
Dividend en efectiu, a compte 2016	0,03	30.09.16
Dividend en efectiu, complementari 2015	0,04	01.06.16
Programa Dividend/ Acció ³	0,04	18.03.16

(1) Data de liquidació dels drets que es van vendre a la mateixa societat per al programa Dividend/Acció.

(2) Data d'inici de cotització dels drets d'assignació gratuïta: 22.11.16.

(3) Data d'inici de cotització dels drets d'assignació gratuïta: 01.03.16.

Principals indicadors de l'acció de CaixaBank

	31.12.16
Capitalització borsària (MM€)	18.768
Accions en circulació ⁴	5.977.102
Cotització (€/acció)	
Cotització a inici d'exercici (31.12.15)	3,214
Cotització a tancament d'exercici (30.12.16)	3,140
Cotització màxima ⁵	3,270
Cotització mínima ⁵	1,894
Volum de negociació de 2016 (títols, excloent operacions especials en milers)	
Volum diari màxim	91.076
Volum diari mínim	4.560
Volum diari mitjà	17.442
Ràtios borsàries	
Benefici net (MM€) (dotze mesos)	1.047
Número mitjà d'accions (dotze mesos)	5.841.972
Benefici net atribuït per acció (BPA) (€/acció)	0,18
Patrimoni net (MM€)	23.526
Nombre d'accions a 31.12.16 ⁴	5.977.102
Valor teòric comptable (€/acció)	3,94
Patrimoni net tangible (MM€)	19.456
Nombre d'accions a 31.12.16 ⁴	5.977.102
Valor teòric comptable tangible (€/acció)	3,26
PER (Preu / Beneficis ; vegades)	17,52
P/VC tangible (valor cotització s/valor comptable tangible)	0,96
Rendibilitat per dividend⁶	4,8%

(4) Nombre d'accions en milers excloent autocartera. CaixaBank no té el 31 de desembre del 2016 instruments de capital convertibles en accions.

(5) Cotització al tancament de la sessió.

(6) Es calcula dividint la remuneració dels últims dotze mesos (0,15 euros/acció) entre el preu de tancament del període (3,14 euros/acció).

Fets rellevants de l'exercici 2016

En aquesta secció s'inclou informació addicional sobre aspectes rellevants de l'exercici 2016.

Venda d'accions pròpies a inversors qualificats

El 22 de setembre del 2016, i fent ús de la facultat atorgada al Consell d'Administració per la Junta General d'accionistes de CaixaBank del 28 d'abril del 2016, CaixaBank va procedir a la venda d'accions pròpies adquirides majoritàriament al seu accionista Criteriacaixa en virtut de la permuta d'actius descrita més endavant, a través de col·locació privada entre inversors qualificats.

El nombre d'accions pròpies venudes va ser de 585.000.000, representatives d'un 9,9 % del capital social de CaixaBank (inclouen accions pròpies col·locades a dos inversors institucionals amb vocació de permanència per un import total de 380 milions d'euros). El preu per cadascuna de les accions pròpies venudes en la col·locació es va fixar en 2,26 euros, la qual cosa va suposar un descompte del 3,67 % sobre la cotització de les accions de CaixaBank el dia de l'operació.

L'import rebut per CaixaBank per la venda d'accions pròpies va assolir els 1.322 milions d'euros.

La col·locació va permetre de reforçar la ràtio de capital reguladora de CaixaBank en vista de l'oferta pública d'adquisició d'accions de Banco BPI descrita anteriorment i, d'aquesta manera, complir l'objectiu fixat al pla estratègic de l'entitat de mantenir una ràtio de capital de nivell 1 ordinari (CET1) *fully loaded* d'entre l'11 % i el 12 %.

Requisits mínims prudencials de capital informats pel Banc Central Europeu i el Banc d'Espanya

CaixaBank va rebre, durant el quart trimestre del 2016, l'actualització de la decisió del Banc d'Espanya sobre la reserva de capital exigible com a altra entitat d'importància sistèmica (OEIS), segons la qual el requeriment es manté invariable en el 0,25 %. La implantació d'aquesta reserva és gradual en quatre anys, des de l'1 de gener del 2016, per la qual cosa el 2017 aplicarà un requeriment del 0,125 % en solvència reguladora.

Així mateix, CaixaBank va rebre el novembre del 2016 la decisió del Banc Central Europeu (BCE) sobre els requisits mínims de capital regulador, una vegada analitzats els resultats del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), que exigeixen que el Grup CaixaBank mantingui el 2017 una ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) reguladora del 7,375 %, que inclou: el mínim exigít per Pilar 1 (4,5 %), el requeriment de Pilar 2 del BCE (1,5 %), la reserva de conservació de capital (1,25 %) i la reserva OEIS (0,125 %). A efectes *fully loaded*, el nivell mínim de CET1 se situaria, per tant, en el 8,75 %. Anàlogament, partint de l'exigència de Pilar 1 del 8 %, els requeriments mínims de capital total assolirien el 10,875 % regulador i el 12,25 % *fully loaded*.

La decisió del BCE implica que el nivell de CET1 reguladora per sota del qual el Grup CaixaBank estaria obligat a limitar el 2017 les distribucions en forma de pagament de dividends, remuneració variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional, anomenat habitualment nivell d'activació de l'import màxim distribuïble (o *MDA trigger*), és del 7,375 %.

Resultats de l'exercici de resistència (*stress test*) coordinat per l'Autoritat Bancària Europea (ABE)

L'*stress test* realitzat per les autoritats europees es va plantejar sobre tot el Grup Criteriacaixa, que va incloure, a més del Grup CaixaBank, les participacions industrials i els actius immobiliaris de Criteriacaixa, segons el nivell màxim de consolidació prudencial vigent el 31 de desembre del 2015. Segons aquest perímetre, el Grup Criteriacaixa va obtenir una ràtio CET1 reguladora del 9,0 % a l'acabament de l'escenari advers (2018) i *fully loaded* del 7,8 %.

CaixaBank, com a part del Grup Criteriacaixa, va fer una estimació interna dels seus resultats específics, aplicant la mateixa metodologia i escenaris oficials aplicats sobre el Grup Criteriacaixa. Després d'aplicar la metodologia i l'escenari macroeconòmic advers d'aquesta avaluació sobre CaixaBank, la ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) se situaria al desembre del 2018 en el 9,8 % en visió reguladora i en el 8,5 % *fully loaded*.

Tenint en compte el contracte de permuta entre CaixaBank i Criteriacaixa comentat més endavant, la ràtio CET1 de CaixaBank a l'acabament de l'escenari advers (2018) s'hauria reforçat fins al 10,1 % sota visió reguladora i fins al 9,1 % *fully loaded*, a causa de l'alliberament de deduccions derivades de les inversions financeres transmeses a Criteriacaixa.

Canvis al Consell d'Administració

El 30 de juny CaixaBank va comunicar, a través d'un fet rellevant que es resumeix tot seguit, que el seu Consell d'Administració va acordar acceptar les renúncies que van presentar al càrrec de conseller el senyor Isidre Fainé Casas, el senyor Juan José López Burniol i la senyora Maria Dolors Llobet Maria, els dos primers per no incórrer en incompatibilitats en complir-se el termini establert a la disposició transitòria segona de la Llei 26/2013, de caixes d'estalvis i fundacions bancàries, i la tercera per haver fet sis anys com a consellera i estar per tant pròxima a finalitzar el seu mandat i amb l'objectiu de facilitar, en el marc del procés de desconsolidació amb Criteriacaixa, una major presència de consellers independents.

Es va acordar el nomenament com a consellers, amb subjecció a la verificació d'idoneïtat per part del Banc Central Europeu i previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments, el senyor Jordi Gual Solé i el senyor José Serna Masiá, amb caràcter de consellers dominicals. Així mateix, es va acordar el nomenament, també amb subjecció a la verificació d'idoneïtat i a proposta de la Comissió de Nomenaments, de la senyora Koro Usarraga Unsain amb caràcter de consellera independent.

Es va acordar designar president del Consell d'Administració el senyor Jordi Gual Solé, amb caràcter de no executiu, a proposta de la Comissió de Nomenaments i amb subjecció a la prèvia efectivitat de la condició de conseller i a l'avaluació de la idoneïtat per al càrrec de president per part del Banc Central Europeu.

Posteriorment, CaixaBank va comunicar que el senyor José Serna Masiá i la senyora Koro Usarraga Unsain, designats el 30 de juny conseller dominical i consellera independent, respectivament, van procedir a acceptar el càrrec després d'haver rebut del Banc Central Europeu la comunicació de la seva idoneïtat per al seu exercici, el 7 de juliol i el 4 d'agost del 2016, respectivament.

Així mateix, el 14 de setembre CaixaBank va comunicar que el senyor Jordi Gual Solé va procedir a acceptar els seus nomenaments com a conseller dominical, president no executiu del Consell d'Administració i membre de la Comissió Executiva, corresponent-li, d'acord amb el que estableix l'article 12 del Reglament del Consell, la presidència d'aquesta última. Aquestes acceptacions han tingut lloc després d'haver rebut les comunicacions del Banc Central Europeu sobre la seva idoneïtat per ocupar els càrrecs de conseller i president no executiu de CaixaBank.

El 27 d'octubre del 2016 es va informar que la Fundació Bancària Caja Navarra va presentar la seva

renúncia al càrrec de membre del Consell d'Administració. Així mateix, es va fer públic que el Consell d'Administració va acordar, a proposta de la Comissió de Nomenaments, el nomenament com a nou membre de la Comissió Executiva del senyor Xavier Vives Torrents, que va renunciar al seu càrrec de membre de la Comissió d'Auditoria i Control, per la qual cosa el Consell d'Administració va nomenar la senyora Koro Usarraga Unsain nova membre de la comissió esmentada.

El 15 de desembre del 2016 es va informar que la senyora Eva Aurín Pardo va renunciar a la seva condició de vocal del Consell d'Administració, i en va cobrir la vacant esmentada el senyor Alejandro García-Bragado Dalmau previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments i comunicació favorable del Banc Central Europeu de la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec de conseller com a vocal del Consell d'Administració amb la condició de conseller dominical a proposta de la Fundació Bancària "la Caixa".

Així mateix, el 15 de desembre del 2016 el senyor Alejandro García-Bragado va presentar la seva renúncia al càrrec de secretari del Consell d'Administració amb efectes des del 31 de desembre del 2016, i el Consell d'Administració va nomenar, previ informe favorable de la Comissió de Nomenaments, el senyor Óscar Calderón de Oya, que, amb efectes a partir de l'1 de gener del 2017, té la condició de Secretari General i del Consell.

Acord de permuta amb Criteriacaixa per al traspàs de la participació a The Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa

El 3 de desembre del 2015 el Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" i els Consells d'Administració de CaixaBank i de Criteriacaixa, SAU (Criteriacaixa o Criteriacaixa) van acordar la signatura d'un acord de permuta pel qual CaixaBank s'obligà a transmetre a Criteriacaixa la seva participació a The Bank of East Asia i a Grupo Financiero Inbursa a canvi d'accions pròpies de CaixaBank i efectiu (el Contracte de Permuta).

El 30 de maig del 2016 es va tancar l'operació de permuta d'actius amb Criteriacaixa anunciada el 3 de desembre del 2015, després d'haver obtingut totes les autoritzacions administratives preceptives i d'haver complert les condicions previstes al Contracte de Permuta.

Com a conseqüència, CaixaBank va transmetre a Criteriacaixa la seva participació a The Bank of East Asia, Limited (BEA), representativa aproximadament d'un 17,3 % del capital social, i a Grupo Financiero Inbursa, SAB de CV (GFI), representativa aproximadament d'un 9,01 % del capital social. Al seu torn, Criteriacaixa va transmetre a CaixaBank un nombre d'accions pròpies de CaixaBank representatives aproximadament del 9,89 % del capital social i un import en efectiu que va quedar fixat en 678 milions d'euros.

Com a conseqüència de les transmissions previstes al Contracte de Permuta, es van modificar els acords relatius a BEA i GFI per tal que Criteriacaixa ocupés la posició de CaixaBank com a nou accionista. CaixaBank continuarà amb el seu rol de soci bancari (*banking partner*) dels dos bancs per continuar cooperant-hi en activitats comercials. En cas de fer inversions estratègiques a bancs que operin al continent americà i a la zona d'Àsia-Pacífic, CaixaBank mantindrà el seu compromís d'efectuar la inversió a través de GFI i BEA, respectivament, excepte en el cas de GFI, si el banc esmentat decideix no participar en la inversió.

Les transmissions derivades del Contracte de Permuta van tenir un impacte negatiu de 14 milions d'euros nets en els resultats consolidats de CaixaBank en el moment del tancament de l'operació, i un impacte de prop del -0,3 % en capital regulador de nivell 1 ordinari (CET1) i del +0,2 % *fully loaded*.

La permuta ha permès a CaixaBank de complir l'objectiu del Pla Estratègic 2015-2018 de reduir una tercera part el pes del consum de capital de la cartera de participades, en passar del 16 % del tancament del 2014 a un percentatge inferior al 10 % abans de finalitzar l'any 2016. Amb aquesta operació, el pes del consum de capital de les participades no controlades al tancament del 2016 es redueix per sota del 7 %.

Voluntat de desconsolidació prudencial de CriteríaCaixa a CaixaBank

El 26 de maig del 2016 CriteríaCaixa va informar, a través d'un fet rellevant amb els següents aspectes més destacables, que el Banc Central Europeu (BCE), a petició de CriteríaCaixa, li havia comunicat les condicions sota les quals consideraria que CriteríaCaixa hauria deixat d'ostentar el control de CaixaBank a efectes prudencials.

Per a CriteríaCaixa, les condicions rellevants establertes pel BCE que ha de tenir en consideració el mercat són, entre d'altres, que els drets polítics i econòmics de CriteríaCaixa a CaixaBank no superin el 40 % del total; que els consellers dominicals de CriteríaCaixa a CaixaBank no sobrepassin el 40 % del total de consellers; així com altres consideracions de govern corporatiu i, finalment, la inexistència de finançament de CaixaBank a CriteríaCaixa i/o a la Fundació Bancària "la Caixa" una vegada transcorreguts dotze mesos des de la data de desconsolidació.

En cas que es compleixin les condicions comunicades pel BCE, aquest haurà de confirmar la pèrdua de control de CriteríaCaixa sobre CaixaBank i, a manca d'altres participacions de control sobre altres bancs, CriteríaCaixa deixarà de ser considerada una societat financera mixta de cartera als efectes del Reglament UE 575/2013 i, per tant, el grup consolidat de CriteríaCaixa no estarà obligat a complir els requisits de capital previstos a la norma esmentada.

El Patronat de la Fundació Bancària "la Caixa" i el Consell d'Administració de CriteríaCaixa van acordar deixar constància de la seva voluntat de complir les condicions esmentades anteriorment perquè es produeixi la desconsolidació prudencial de CriteríaCaixa respecte del Grup CaixaBank abans d'acabar l'exercici 2017.

El 31 de desembre del 2016, CriteríaCaixa és l'accionista majoritari de CaixaBank amb una participació del 45,32 %, la mateixa en drets de vot.

Col·locació accelerada d'accions de CaixaBank per part de CriteríaCaixa

El darrer 13 de desembre del 2016 CriteríaCaixa va informar a través d'un fet rellevant que va efectuar la venda de 100.000.000 accions de CaixaBank, representatives aproximadament d'un 1,7 % del seu capital social, mitjançant col·locació accelerada o *accelerated book building*. L'import de l'operació ha assolit un total de 315.000.000 milions d'euros, i el preu de venda ha estat de 3,15 euros per acció.

Amortització total anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol

El 28 de gener del 2016 el Consell d'Administració de CaixaBank va acordar l'amortització total anticipada de l'emissió de bons bescanviables de Repsol denominada Unsecured Mandatory Exchangeable Bonds due 2016 (d'ara endavant, bons bescanviables).

Els bons bescanviables es van amortitzar mitjançant el lliurament als seus titulars de les accions subjacents de Repsol. La data d'amortització dels bons bescanviables va ser el 3 de març del 2016 i la data de lliurament de les accions subjacents el 10 de març del 2016. Per cada bo bescanviable es van lliurar aproximadament 5.479,45 accions de Repsol, una quantitat en efectiu de 1.340,16 euros en concepte d'interès meritat i una quantitat en efectiu de 3.048,90 euros en concepte de cupó vençut, tot això de conformitat amb els termes i les condicions dels bons bescanviables.

Com a conseqüència, una vegada deduïts els bons bescanviables en autocartera, CaixaBank va lliurar un total de 29.824.636 accions representatives del 2,069 % del capital social de Repsol i va abonar un import total de 23.889.653,58 euros.

[Annexos]

Informació sobre participades

Participacions principals (associades i disponibles per a la venda) a 31 de desembre de 2016

Telefónica	5,15%
Repsol	10,05%
Banco BPI ¹	45,50%
Erste Group Bank ¹	9,92%
SegurCaixa Adeslas	49,92%
Comercia Global Payments	49,00%
ServiHabitat Servicios Inmobiliarios	49,00%
Sareb	12,24%

(1) El valor en llibres consolidat (patrimoni net atribuïble al Grup CaixaBank net de sanejaments) assoleix els 913 milions d'euros (1,38 €/acció) per a BPI i 1.267 milions d'euros (29,72 €/acció) per a Erste Group Bank.

Ràtings

Agència	Llarg Termini	Curt Termini	Perspectiva	Data última revisió	Rating cèdules hipotecàries
Standard&Poor's	BBB	A-2	Estable	22.04.2016	A+
Fitch	BBB	F2	Positiva	26.04.2016	
Moody's ²	Baa2	P-2	Estable	18.01.2017	Aa2
DBRS	A (low)	R-1 (low)	Estable	13.04.2016	AA (High)

(2) El 18 gener del 2017 Moody's va situar la perspectiva en estable des de negativa després de concloure positivament sobre la resistència del perfil de crèdit de CaixaBank davant de l'adquisició de Banco BPI.

Adicionalment a la informació financera continguda en aquest document, elaborada d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), s'inclouen determinades Mesures Alternatives del Rendiment (MAR), segons la definició de les Directrius sobre Mesures Alternatives del Rendiment publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny del 2015 (ESMA/2015/1057, Directrius ESMA). CaixaBank fa servir determinades MAR, que no han estat auditades, amb l'objectiu que contribueixin a una millor comprensió de l'evolució financera de la companyia. Aquestes mesures s'han de considerar com a informació addicional i en cap cas no substitueixen la informació financera elaborada d'acord amb les NIIF. Així mateix, la forma en què el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables.

Les Directrius ESMA defineixen les MAR com una mesura financera del rendiment financer passat o futur, de la situació financera o dels fluxos d'efectiu, excepte una mesura financera definida o detallada en el marc de la informació financera aplicable.

Seguint les recomanacions de les directrius esmentades, s'adjunta tot seguit el detall de les MAR utilitzades i la conciliació de determinats indicadors de gestió amb els indicadors presentats als estats financers consolidats NIIF.

Mesures alternatives de rendiment

Diferencial de la clientela: diferència entre el rendiment de la cartera creditícia i el cost dels dipòsits minoristes (en %).

Rendiment de la cartera creditícia: quocient entre els ingressos de la cartera de crèdit a la clientela net i el saldo mitjà del període estanc (trimestral).

Cost dels dipòsits minoristes: quocient entre el cost dels recursos de clients minoristes en balanç i el saldo mitjà del període estanc (trimestral), exclouent-ne els passius subordinats.

Diferencial de balanç: diferencial entre el rendiment dels actius i el cost dels passius (en %).

Rendiment dels actius: quocient entre els ingressos financers del període (trimestre) i el saldo mitjà del període del total d'actius del balanç consolidat.

Cost dels passius: quocient entre les despeses financeres del període (trimestre) i el saldo mitjà del període del total de passius del balanç consolidat.

Ràtio d'eficiència¹: quocient entre les despeses d'administració i amortització i el marge brut (últims dotze mesos).

Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries¹: quocient entre les despeses d'administració i amortització sense despeses extraordinàries i el marge brut (últims dotze mesos).

ROE¹ (return on equity): quocient entre el resultat atribuït al Grup i els fons propis mitjans (últims dotze mesos).

ROTE¹ (return on tangible equity): quocient entre el resultat atribuït al Grup i els fons propis mitjans minorats, si escau, pels actius intangibles amb criteris de gestió (últims dotze mesos).

El valor dels **actius intangibles amb criteris de gestió** s'obté de l'epígraf Actius intangibles del balanç públic més els actius intangibles i fons de comerç associats a les participades nets del seu fons de deteriorament, registrats a l'epígraf Inversions en negocis conjunts i associades del balanç públic.

ROA¹ (return on assets): quocient entre el resultat net i els actius totals mitjans (últims dotze mesos).

RORWA¹ (return on risk weighted assets): quocient entre el resultat net i els actius ponderats per riscos reguladors (últims dotze mesos).

(1) Les ràtios d'eficiència i rendibilitat del segon i tercer trimestre del 2016 exclouen la contribució al FRN del quart trimestre del 2015 (93 milions d'euros) a l'efecte d'evitar la duplicitat amb la contribució al FUR del segon trimestre del 2016 (74 milions d'euros).

Cost del risc: quocient del total de dotacions per a insolvències dels últims dotze mesos sobre el total de crèdits bruts a la clientela i els riscos contingents al tancament del període.

Ràtio de morositat: quocient entre el saldo de deutors dubtosos (bruts) de l'epígraf *Préstecs i avançaments a la clientela del balanç públic* i els riscos contingents dubtosos entre el total de crèdits bruts a la clientela i els riscos contingents.

Ràtio de cobertura: quocient de la totalitat de fons de deteriorament dels epígrafs *Préstecs i avançaments a la clientela i provisions per a riscos contingents* entre els deutors dubtosos de *Préstecs i avançaments a la clientela i riscos contingents dubtosos*.

Ràtio de cobertura del risc promotor: quocient entre la totalitat de fons de deteriorament del segment promotor entre els deutors dubtosos del segment esmentat.

Ràtio de cobertura d'immobles disponibles per a la venda: quocient del sanejament del préstec en l'adjudicació més les provisions comptables registrades posteriorment entre el deute cancel·lat en l'adjudicació.

Ràtio de cobertura comptable d'immobles disponibles per a la venda: quocient entre les provisions comptables registrades posteriorment a l'adjudicació i el valor comptable brut de l'actiu immobiliari.

Actius líquids d'alta qualitat: HQLA (*High Quality Liquid Assets* d'acord amb el que estableix el reglament delegat de la Comissió Europea del 10 d'octubre del 2014) i el disponible en pòlissa del Banc d'Espanya no-HQLA.

Loan to deposits: coeficient entre el crèdit a la clientela net minorat pels crèdits de mediació (que ja reben finançament de l'Institut de Crèdit Oficial i del Banc Europeu d'Inversions) i els recursos de clients en balanç.

Conciliació dels indicadors de gestió amb els estats financers públics

Compte de pèrdues i guanys

Comissions netes. Inclou els epígrafs següents:

- Ingressos per comissions.
- Despeses per comissions.

Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres. Inclou els epígrafs següents:

- Guanys o pèrdues en baixa d'actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets.
- Guanys o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets.
- Guanys o pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets.
- Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertura, nets.
- Diferències de canvi, guanys o pèrdues, netes.

Despeses d'explotació. Inclou els epígrafs següents:

- Despeses d'administració.
- Amortització.

Marge d'explotació.

- (+) Marge brut.
- (-) Despeses d'explotació.

Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions. Inclou els epígrafs següents:

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats.
- Provisions o reversió de provisions.

Del qual: Dotacions per a insolvències.

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a

valor raonable amb canvis en resultats - Préstecs i partides a cobrar.

- Provisions o reversió de provisions - Provisions per a riscos contingents.

Del qual: Altres dotacions.

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, excloent-ne el saldo de Préstecs i partides a cobrar.
- Provisions o reversió de provisions, excloent-ne les provisions per a riscos contingents.

Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres. Inclou els epígrafs següents:

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades.
- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers.
- Guanys o pèrdues en donar de baixa a comptes actius no financers i participacions (nets).
- Fons de comerç negatiu reconegut en resultats.
- Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes.

Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres. Inclou els epígrafs següents:

- Guanys o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes.
- Resultat del període atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants).

Indicadors d'activitat

Crèdit a la clientela, brut

Desembre 2016

En milions d'euros

Préstecs i bestretes a la clientela (Balanç Públic)	200.338
Fons per a insolvències	6.684
Altres actius financers amb naturalesa no minorista (actiu EPA i altres)	(724)
Adquisició temporal d'actius (sector públic i privat)	(1.441)
Crèdit a la clientela, brut	204.857

Passius per contractes d'assegurances

Desembre 2016

En milions d'euros

Passius emparats per contractes d'assegurances (balanç públic)	45.804
Plusvàlues associades als actius disponibles per a la venda d'assegurances	(9.253)
Unit-links ¹	3.764
Passius emparats per contractes d'assegurances amb criteris de gestió	40.315

(1) Registrats com a 'Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats' al balanç públic.

Recursos de clients

Desembre 2016

En milions d'euros

Passius financers a cost amortitzat (Balanç públic)	254.093
Passius financers sense naturalesa minorista	(77.285)
Dipòsits Bancs Centrals	(30.029)
Dipòsits d'entitats de crèdit	(6.316)
Altres passius financers	(2.873)
Emissions institucionals ²	(27.691)
Entitats de contrapartida i altres	(10.376)
Passius emparats per contractes d'assegurances amb criteris de gestió	40.315
Recursos de clients en balanç	217.123
Actius sota gestió (fons d'inversió, carteres, sicav's i plans de pensions)	81.890
Altres comptes ³	4.882
Recursos fora de balanç	86.772
Total recursos de clients	303.895

(2) Registrats comptablement a 'Valors representatius de deute emesos' (27.708 milions d'euros) i a 'Dipòsits de la clientela' (4.306 milions d'euros) al balanç públic.

(3) Inclou, entre d'altres, recursos associats als acords de distribució d'assegurances provinents de Barclays Bank, SAU i una emissió de deute subordinat emès per "la Caixa" (actualment a CriterioCaixa).

Emissions institucionals a efectes de la liquiditat bancària

Desembre 2016

en milions d'euros

Valors representats per valors negociables (balanç públic)	27.708
Bons de titulització	(2.343)
Ajustos per valoració	(359)
Amb naturalesa minorista	(3.949)
Emissions adquirides per empreses del Grup	254
Dipòsits a la clientela (balanç públic)¹	4.306
Dipòsits d'entitats de crèdit (balanç públic) - Cèdules hipotecàries BEI	20
Finançament institucional a efectes de la liquiditat bancària	25.637

(1) 4.287 milions d'euros de cèdules multicedents i 19 milions d'euros de dipòsits subordinats.

Indicadors de mercat

BPA (Benefici per acció): quocient entre el resultat atribuït dels últims dotze mesos i el nombre mitjà d'accions en circulació *fully diluted*.

El nombre mitjà d'accions en circulació *fully diluted* s'obté com el saldo mitjà d'accions emeses minorades pel nombre d'accions en autocartera mitjanes, més el nombre d'accions mitjanes resultants de la hipotètica conversió/bescanvi dels instruments de deute convertibles/bescanviables emesos, si n'hi hagués.

Capitalització borsària: producte del valor de cotització de l'acció i el nombre d'accions en circulació, excloent-ne l'autocartera en la data del tancament del període.

VTC (valor teòric comptable): quocient entre el patrimoni net minorat pels interessos minoritaris i el nombre d'accions en circulació *fully diluted* en una data determinada.

VTCT (valor teòric comptable tangible): quocient entre el patrimoni net minorat pels interessos minoritaris i el valor dels actius intangibles i el nombre d'accions en circulació *fully diluted* en una data determinada.

PER (price-to-earnings ratio): quocient entre el valor de cotització i el benefici per acció (BPA).

P/VTC i P/VTC tangible: quocient entre el valor de cotització de l'acció i el valor teòric comptable. També es calcula fent servir el valor teòric comptable tangible.

Rendibilitat per dividend: quocient entre els dividends pagats (en accions o en efectiu) en els últims dotze mesos entre el valor de cotització de l'acció, en la data de tancament del període.

La finalitat d'aquest document és exclusivament informativa i no pretén prestar un servei d'assessorament financer o l'oferta de venda, intercanvi, adquisició o invitació per adquirir qualsevol classe de valors, producte o serveis financers de CaixaBank, SA (d'ara endavant, la Companyia) o de qualsevol altra de les societats que s'hi esmenten.

Aquest document pot contenir manifestacions sobre previsions i estimacions sobre negocis i rendibilitats futures, concretament quant a la informació financera relativa a societats participades, que ha estat elaborada fonamentalment partint d'estimacions realitzades per la Companyia. Aquestes previsions i estimacions representen els judicis actuals de la Companyia sobre expectatives futures de negocis, però determinats riscos, incerteses i altres factors rellevants podrien fer que els resultats fossin materialment diferents de l'esperat. Entre d'altres, aquests factors fan referència a la situació del mercat, factors macroeconòmics, directrius reguladores i governamentals; moviments en els mercats borsaris nacionals i internacionals, tipus de canvi i tipus d'interès; canvis en la posició financera dels nostres clients, deutors o contraparts, etc. Aquests elements, juntament amb els factors de risc indicats en informes passats o futurs, podrien afectar adversament el nostre negoci i el comportament i els resultats descrits. Altres variables desconegudes o imprevisibles poden fer que els resultats difereixin materialment d'aquells descrits a les previsions i estimacions.

Els estats financers passats i les taxes de creixement anteriors no s'han d'entendre com una garantia de l'evolució, els resultats futurs o el comportament i el preu de l'acció (inclòs el benefici per acció). Cap contingut d'aquest document no ha de ser pres com una previsió de resultats o beneficis.

S'avisava expressament que aquest document conté dades subministrades per tercers considerades fonts d'informació fiables generalment, tot i que no se n'ha comprovat l'exactitud. Cap dels seus administradors, directors o empleats no estan obligats, ja sigui implícitament o expressament, a garantir que aquests continguts siguin exactes, precisos, íntegres o complets, a mantenir-los actualitzats o a corregir-los en cas de detectar qualsevol mancança, error o omisió. Així mateix, en la seva reproducció a través de qualsevol mitjà, la Companyia podrà introduir les modificacions que consideri convenientes o ometre parcialment o totalment els elements actuals i, en cas de discrepància amb aquesta versió, no assumeix cap responsabilitat. El que s'exposa en aquesta declaració cal que ho tinguin en compte totes aquelles persones o entitats que puguin haver de prendre decisions o elaborar o difondre opinions relatives a valors emesos per la Companyia i, en particular, els analistes i inversors que treballin amb aquest document. Tots ells estan convidats a consultar la documentació i la informació pública comunicada o registrada per la Companyia davant de la Comissió Nacional del Mercat de Valors. En particular s'adverteix que aquest document conté informació financera no auditada.

D'acord amb les mesures alternatives del rendiment (MAR, també conegudes per les seves sigles en anglès: APM, *Alternative Performance Measures*) definides a les Directrius sobre mesures alternatives del rendiment publicades per l'European Securities and Markets Authority el 30 de juny del 2015 (ESMA/2015/1057) ("les Directrius ESMA"), aquest informe fa servir determinades MAR, que no han estat auditades, amb l'objectiu que contribueixin a una millor comprensió de l'evolució financera de la Companyia. Aquestes mesures s'han de considerar com a informació addicional i en cap cas no substitueixen la informació financera elaborada d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera ("NIIF"), també conegudes per les seves sigles en anglès com a "IFRS" (International Financial Reporting Standards). Així mateix, la forma en què el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables. S'ha de consultar l'informe per al detall de les MAR utilitzades i la conciliació de determinats indicadors de gestió amb els indicadors presentats als estats financers consolidats elaborats de conformitat amb les NIIF.

Aquest document no ha estat objecte d'aprovació o registre per part de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) ni de cap altra autoritat en una altra jurisdicció. En tot cas, es troba sotmès al dret espanyol aplicable en el moment de la seva creació i, en concret, no es dirigeix a cap persona física o jurídica localitzable en altres jurisdiccions, raó per la qual pot no adequar-se a les normes imperatives o als requisits legals d'observació obligada en altres jurisdiccions estrangeres.

Sense perjudici del règim legal o de la resta de limitacions imposades pel Grup CaixaBank que resultin aplicables, es prohibeix expressament qualsevol modalitat d'explotació d'aquest document i de les creacions i els signes distintius que incorpora, incloent-hi qualsevol tipus de reproducció, distribució, cessió a tercers, comunicació pública i transformació, a través de qualsevol tipus de suport i mitjà, amb finalitats comercials, sense autorització prèvia i expressa dels seus titulars respectius. L'incompliment d'aquesta prohibició podrà constituir una infracció que la legislació vigent pot sancionar.

Institutional Investors & Analysts

investors@caixabank.com

+34 93 411 75 03

Millor Banc a Europa en RSC

Millor Banc a Espanya 2016

Banc de l'Any a Espanya 2016